

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

LÖRDAGEN DEN 26 SEPTEMBER 1903.

N:R 39 (874)

Porträtt för Idun af hoffotograf A. Blomberg.

HILDA BORGSTRÖM.

SKRIFVA FÖR Idun om fröken Borgström! Har jag lofvat det! Men det är ju omöjligt, jag känner henne inte, vet ingenting om henne annat än min egen uppfattning af henne i ett antal roller, förmodligen alla hon gjort här i Stockholm. Det jag har mig bekant om henne finns således endast till i min egen hjärna, konstrueradt af de skymtar jag fått af henne. Ibland har hon spelat, ibland har hon blek, blond och allvarlig ilat tvärs öfver en gata, stundom har hon suttit bland åskådarna i teatersalongen, ett par gånger har hon som

vrår, hvilket visade sig bäst med Kathinka i »Familjen Jensen». Men en isstjärna värmer ej, och dumt vore det att nalkas den med sentimentalitetens tårvåta näsdukssnibb, då skulle den töa upp och förlora allt hvad man mest och som bäst prisade.

Det är genom den genren hon spelat sig in hos oss. Jag minns den tiden hon var vid Svenskan och Vasan. Man visste på förhand att den pjäs, hon var med i, skulle man få roligt af. Hvad jag kallar roligt måste vara kvickt, aldrig clowneri och heller icke något anstötligt. I detta hänseende kan man vara lugn med fröken Borgström, hon har för god smak att någonsin gå öfver gränsen, hon har god smak, ja, ty hon har godt hufvud.

inbjuden celebritet be-
vistat Publicistklub-
bens årsfest, och på
Pressens vackra maj-
karneval dansade hon
bland de andra, klädd
till bacchant.

Två människor har
hon — minst — visat
sig vara: en för scen-
en och en för sin
egen privata del. Så
mycket har jag sett,
att aldrig har hon
fört med sig något
från teatern ut i lif-
vet, däremot har hon
samlat åtskilligt från
verkligheten att dansas
om i konstform vid
rampljus. Båda dessa
drag borga för intelli-
gens. Jag tycker om
intelligenta männi-
skor, de äro i regeln
snälla och taktfulla,
då det däremot icke
finns något lifsfarlig-
are än en gås.

Men tycker jag om
fröken Borgström?
Hur skall jag kunna
säga det? Den genre,
hon bäst behärskar,
glittrar som en isstjär-
na på ett fönster.

Man beundrar den,
ty den är vacker, man
gillar den, ty den är
symmetrisk, den är
motiverad, naturlig,
förklarlig. Och så är
den lustig. I all sin
fjäderlätta gruppering
ger den också lif och
prakt, det är något
briljant, något af fest
öfver den. Den lyser
upp fattigdomens och
trivialitetens gråaste

Folk, som har litet eller intet med teatern
att skaffa, som sällan besöker den och antingen
kritiserar blindt eller berömmar hufvudlöst —
det finns i nästan alla samhällsklasser många
exemplar af denna art — den sortens män-
niskor äro alltid tvärsäkra i sceniska frågor.
Den sorten brukar ofta yttra sig så här: »Ack,
så'n affär man gör af aktörer och aktriser!
Det de uttala är ju ändå bara andras tankar!»

Nå, hvilka tankar äro våra egna? Hur
mycket af det, som säges, har ej blifvit sagdt
förut? Det här var en parentes, och den
skulle nog kunna missbrukas af dem, som
inga tankar ha alls, de där lifsfarliga.

För att nu återvända till aktörer och aktri-
ser, sättet att uttala en tanke visar just hur
den är uppfattad! Ibland läser man ett skåde-
spel, innan man ser det. Fantasien bringar
då efter bästa förmåga dess gestalter att komma
och gå, skratta och gråta, tiga och tala. Är
arbetet af en stor mästare, hör det till saken
att man måste visa sig högst begeistrad. Tänk
med ett litet leende minne på det senaste år-
tiondets Ibsendramer, hur det var, så fort
de kommit ut i tryck! Denna hänförelse synes
mig dock ofta tyda på idel själfbedrägeri.
Ty man kan hos sig själf finna genklang för
tankarne i det lästa skådespelet, men männi-
skorna däri, de bli ju dock alltid sådana den
läsande föreställer sig dem.

Skall en af en annan diktad människa få
lif för mina inre ögon, måste hon skildras
med röst, gestalt, minspel, egenheter, hvilket
allt bildar ram kring den själ, som gifver
orden. Sådant sker dock endast i novellen
och romanen, aldrig i skådespelet. Om ock,
som exempelvis hos Echegaray, man har att
ledas af denna vink: »Inés, skön och poetisk,
närmar sig sin far, alltjämt följd af Angela
och grefvinnan, klädda i svart», så visar sig
för min inbillning ingenting annat, än hvad
jag själf som barn ritade för att ge mitt ideal
af änglar och poetiska ungmör form: ett oänd-
ligt, långsträckt väsen med svarta ögon så
stora som bläckhorn, munnen likt ett litet
julklappslock och ett stridt färgglådshår, räckan-
de till knäveckan. Ty fantasin är och för-
blir barnets ur-intryck inom oss, de lekbilder
som vi af en eller annan grund gjort upp,
innan en främmande makt inverkat på oss.

Hvad som är för mig eller någon annan,
gäller icke för en tredje. Därför, då vi i det
lästa dramat placera de personer, som händel-
sevis träd i vår väg, torde det ej finnas stor
sannolikhet för, att just dessa kunna vara de,
som författaren tänkt sig. En scenisk konst-
när måste efter noggrant studium, minutiöst
dissekerande, bit för bit få ut den människo-
typ han vill ge. Först när han fått denna
mosaik att passa tillsammans, är rollen färdig.
Vi säga ibland om en artist: »I första och
andra akten var han bra, i den tredje räckte
han ej till» o. s. v. Han har således ej mäk-
tat fullfölja sin mänskliga läggkarta, det må
understundom vara förklarling nog.

Det som är det präktiga med fröken Borg-

ström, är hennes konsekvens. Där ha vi åter det goda hufvudet. När hon ger en bild af detta kyliga, klara, dämpadt ystra, understucket insinuanta slag, som är hennes, kan man vara förvissad om, att det blir en prestation af värde, ja, utan vank eller lyten. Hennes genre är hvad teaterfolk kallar subretten, hvarmed man dock ej enligt ofvan skisserade utläggning om fantasiens urbegrepp får mena en liten person med korta kjolar och ett förkläde, som har fickor och rosetter. Subretten är den lätta, lekfulla kvinnan i pjäsen, hon som är kvick och tar lifvet från den glada sidan, hon som är alltför världslig och världsklok för att gå vare sig i eld eller vatten, såvida det ej sker för att värma eller friska upp sin fagra lekamen, hon som tröstar sig likt Maja Rubek, men aldrig hon som begår gemenheter i likhet med Hedda Gabler.

Nu är fröken Borgström vid Dramatiska teatern. Det lär vara en charmant scen att tala på — skada blott att vi icke få höra henne oftare. Vi minnas henne i »Vi skiljas», »Zaza», i »Lord Quex», i »Ära», hvilka alla passa henne förträffligt. Men ändå bättre uppgifter hade hon hos Ranfts, fastän jag nu ej har tillfälle att räkna upp dem, och det behöfs väl ej heller, då här icke är fråga om någon särskild minnesdag och alla teaterintresserade känna henne så väl.

*

Ja, detta var ett par fladdrande anteckningar om fröken Borgström som skådespelerska. Jag skulle så gärna vilja binda en konkret erfarenhet till det jag redan konstruerat om henne. Om jag skulle söka upp henne?

Sagdt och gjordt — vi kvinnor, det är så vårt sätt. Jag går, och på vägen tänker jag på fröken Borgström, då hon sitter bland publiken i en teatersalong. Så helt annan, så hjärtans glad som ett barn skrattar hon åt de enklaste tokerier. Men det är bra treffigt! Jag tycker om folk, som kan skratta riktigt skakande ordentligt.

I trappan får jag hjärtklappning. Om hon möter mig med köld? Om hon gör upp för sig själf: »Jaså, en författarinna, hvad vill hon här? Kan man inte få vara i fred?» — Jo, så gärna, och jag vänder om, ner ett par steg, ty det är dock förskräckligt att själfmant stiga ansikte mot ansikte med en obekant. Men plötsligt står jag i tamburen och för att afväpna henne, bekänner jag min egen rädsla och låter mina ögon be om förlåtelse.

Hon är dock inte farlig alls. Vi sitta midt emot hvarandra i ett par trekantiga stolar, hvilket händelsevis råkar vara den sort jag tycker bäst om. Först går det fasligt knaggligt med konversationen, ty hon har ingen svada och jag ej heller. Så småningom tina vi dock upp. Det ena ordet väcker det andra, vi äro ej längre representanter för våra yrken, vi äro bara två kvinnor utan knep och konster. Ty hon är alldeles naturlig, såvida hon ej är ett underverk af svek. Inte skryter hon, gör intet buller af sig själf, men står ut ej heller med falsk blygsamhet. Inom en kvart har jag funnit, att hon har verkligt godt hufvud, icke endast ett fördelaktigt teateringenium, hvilket är något alldeles annat. Och från det ögonblicket erfar jag med ens lugn och trefnad.

Hon ser snäll ut. Nu dyka från minnets botten upp historier, som andra vid teatern berättat om henne. Det är idel godt, hon är hjälpsam, ömsint, rådig, en god kamrat, en pålitlig vän. — Ja visst, jag minns! Det är ju ej länge se'n, men det vackraste och närmaste förgäter man ofta. Hon var den sista,

den enda af Pehr Staaffs teatergunstlingar, som offrade tid och krafter, sedan hans egna krafter och hans blixtrande hjärnas timglas runnit ut. Som en trogen syster följde hon honom, tröstade honom, lade vänskapens mjuka silke kring hans sjuka själ. Det gafs ingenting att vinna, i veckor och månader hade hon funnit honom hopplös, aldrig mer skulle han bränna af några galanterifyrverkerier till gagn för sina favoriter, aldrig mer ränna en lans mot deras fiender. Men hon var trogen, hon höll ut till det sista.

Så är det med lifvet och med teatern. Jag har träffat skådespelerskor, så hårda som stål, så själfviska, så hämndgiriga som apor, så nästan rubbade af själförgudning och egenrättfärdighet. Men på scenen ha de kunnat gråta och darra af kärlek och ädla hjärterörelser, le mildt, ge vika med ett helgons saktmod, och publiken har sagt i korridorerna: »Det måtte vara en utmärkt kvinna, efter som hon kan spela så.»

Hilda Borgström, hon kan inte ge den älskligt blida idealflickan, hon blir stel, besvärad i sådana situationer. Men när jag framkallar en af hennes koncisa, spirituella, fint utmejslade, eleganta sceniska figurer, när jag så sätter därbredvid den lilla bleka, enkelt klädda flickan, som i skenet från Dramatiska teaterns slocknande lyktor på den så ofta trampade trottoaren därutanför ledde vid handen den sjuke vännen — sista gången jag såg honom, då blir det en stark och uttrycksfull dubbelbild, som kommer mig att utbrista:

Jo, jag tycker bra om Hilda Borgström!
RENÉ.

SÅNGEN.

KANTAT VID O. D:S 50-ÅRS-FEST AF DANIEL FALLSTRÖM. MUSIK AF IVAR HEDENBLAD.

(Eftertryck förbjudes.)

TYSTNAD öfver Edens lunder,
allt i dröm och hvila sänkt,
en af dessa aftonstunder
Gud som lifvets fullhet skänkt.

Till en ros i daggigt glitter
fjärilns hvita vingpar rörs,
dock ej minsta fågelkvitter
än i Edens skogar hörs.

Men när första mänskoparet
kysses allra första gång —
hör ur myrtenlundar svaret:
näktergalars ljufva sång.

Sången föds, när kärlek vaknar,
sången föds, när kärlek dör:
hjärtat, när det jublar, saknar,
fröjd och sorg i toner strör.

*

Heliga sång, all den friskhet du gömmer,
all den eld, som bor i hvar ton, i hvart ord —
det är återskimret från Eden, som tömmer
sin glans öfver syndfull och fläckad jord.

BARNKLÄDER

I största urval
och
till *billigaste priser*
hos

M. BENDIX

16 Regeringsgatan

och

5 Sturegatan

Heliga sång, det är du som bevarat
gudomens gnista i människobröst,
frihetens eld har du tändt och besvarat
våldshärskarbud med din flammande röst!

*

Ännu öfver världen susar
Islands skalders höga sång.
Som en nordanstorm det brusar,
doft af furuskog och tång,
sköldars klang och hvin af svärden —
allt i dessa toner bor,
mäktiga som Odin, Tor —
varma som den egna härden.

Kristus kom. Och sångens ljud
blefvo smekande och stilla,
blicken sökte upp mot Gud
ifrån världens ve och villa.
Ond var tiden, hård och vrång,
pestförgiftad lifvets källa,
kyrkan ville fria, fälla —
då kom Luthers ord som sång.

Ekande kring världens hörn,
frihetshymnen åter sväller.
Det är Frankrike det gäller —
trikoloren krönt af örn.
Bloddränkt, sönderslitet, härjadt,
härarna det dock betvang,
blef ur stridens flammor bärgadt —
lyssna, hör! — »Allons enfants...!»

*

Lik en våg som sköljer
kvalmet från ett skär
och i skum det höljer,
friska sång, du är!

Kom, o, sång att väcka
dröm från Edens dar,
kom som storm att släcka,
hvad af synd finns kvar!

Mjuk som fågelkvitter,
stark som åskans dån,
är du ljusets glitter
långt där ofvan från!

Lys oss, värm oss, böj oss
också om du vill,
men ur stoftet höj oss:
du hör himlen till!

O. D.

»OM JAG komme in i O. D., skulle jag ej önska mig något mera för detta lifvet!» Den som skrifer dessa rader, minnes, som det varit i går, detta känslöfylla utrop af en ung sångarbroder, när vi »sent en regnig höstkval 81» vandrade från Taddis, den glada studentvärldens älsklingsstillhåll den tiden, till »allmänna sången» på Gillesalen. Den unge man, ur djupet af hvars bröst dessa ord frampressades, blef tyvärr aldrig medlem af Orfei drängar. Han är nu en solid och allvarlig medborgare med utprägladt praktiska tendenser och skulle väl knappast i hela deras vidd vilja hålla på sina nyssnämnda, då kanske af den berömda Taddispunschen en smula stimulerade ungdomsprinciper. Men att dylika uttryck med känsla och öfvertygelse kunnat fällas af unga cives academici, utgör ju på sitt sätt ett ganska värtaligt vittnesbörd om hvad O. D. varit inom Uppsala. Detta sångarsällskap har under långa tider utgjort dels den erkända medelpunkten för det friska och glada studentlifvet, dels en slags verklig »aristokrati» inom studentkåren, hvars medlemskap redan såsom sådant skänkt en viss icke obetydande pondus såväl inom de borgerliga regionerna som i den akademiska världen, och som därför varit ett, ofta med en nästan svärmisk äregrighet åtrådt, mål för alla de unga studenter, hvilkas röstinstrument kunde inge någon förhoppning om ett framtida intagande i de utvaldas skara.

För att något närmare förklara detta och andra O. D. rörande förhållanden få vi kasta blicken ytterligare ett par decennier tillbaka, eller just till början af den tiderymd, hvars minnen O. D. i dessa dagar firar genom sin i hela vårt land med så stort deltagande och intresse uppmärksammade 50-årsjubelfest.

Juvenalernas toner hade tystnat i Fyristaden. Liksom »vårliga vindar draga skynarnas dok det tunga undan för solens unga blick för dess strålars glans», så hade deras kamratlif och deras sånger bådadt en ny frisk och strålande vartid inom det svenska studentlifvet. Men nu hade »examenssexan på Eklundshof» för flere år sedan gått af stapeln, blåklockorna vid Rickomberga hade ringt »glutens» stormiga Uppsalasaga till ro, och »magistern» hade i gripande toner sjungit om »hvad vårt lif är eländigt», sedan vännerna mistats.

Den friska fosterländska och glädjefylla ungdomsæra som Gunnar Wennerberg och hans vänner i odödliga toner sjungit in, den hade emellertid ingalunda med »afskedet vid Flottsund» domnat af vid »bälens leteiska rand», utan hade en tid efter juvenalernas afresa skjutit nya kraftiga skott. Det ena af de bägge inbördes i mångt och mycket befryndade Uppsalasällskap, hvilka särskildt pietetsfullt vårdat och ytterligare hängifvet utvecklade och stärkt det dyrbara arvet från juvenalernas tidsålder, är det frejdade samfundet S. H. T., det andra är Orfei Drängar.

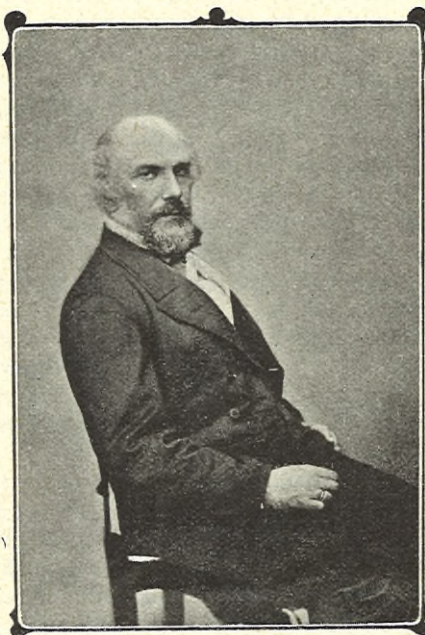
S. H. T. har från början varit och har förblifvit en från det allmänna studentlifvet afskild, strängt inom sig sluten *secreta societas*, hvars i de mest tilltalande och harmoniska former klädda dyrkan af lifvets glada och goda makter beredt generation efter generation af de invigde många oförgätliga högtidsstunder. Och utan tvifvel har S. H. T., som i sina leder räknar en mängd af vårt folks högst uppsatta och på olika områden mest framstående män, direkt och indirekt utträttat ett stort och betydelsefullt verk för den rena och

Dahlöf foto. I. E. HEDENBLAD.

ädla ungdomsglädjens stärkande och höjande. Efter hand har det äfven förenat med sig åtskilliga icke akademiska element samt har utom moderlogen i Uppsala upprättat filialloger i Stockholm samt några andra städer.

Men det mest omedelbara, öppna och naturfriska uttrycket åt den mäktiga efterjuvenaliska rörelse, som under förra delen af 1850-talet slog djupa och fasta rötter hos Uppsala studenter, gafs utan tvifvel af de då, 1853, i ljuset först framträdande Orfei Drängar. Sångens makt, hvars underbara egenskaper just symboliseras i Orfeusnamnet, har ju alltid intagit och kommer väl alltid att intaga en central ställning inom ungdomslifvet. Och det har från början och allt framgent varit Orfei Drängars öfvervinneliga styrka, att de i sina sånger med oförlikelig innerlighet och sanning sjungit fram hvad som djupast, varmest och ädlast rört sig inom den svenska ungdomens känslolif, på samma gång som de i sitt samlif gifvit samma ungdom ett det vackraste föredöme för sann vänskap och kamratanda. Såsom kärnan i »Allmänna sången» har O. D., trots dess karaktär af slutet sällskap med mycket stränga invalsregler, städe stått i omedelbar

J. A. JOSEPHSON.

beröring och oafbruten växelverkan med alla lager inom studentkåren och har därför helt naturligt i allt hvad till kamratförhållanden hör kommit att efterhand intaga ställningen af dennas ledande och lifvande förebild.

Naturligen stärktes sällskapets anseende och inflytande genom de triumftåg genom Sverige och till fjärran land, som Uppsalasången med Orfei Drängar i spetsen tid efter annan blef i tillfälle att företaga. Genom Pariserfärden 1867 fästades för tillfället Europas beundrande uppmärksamhet vid studentsångarna från höga nord och deras eldige anförare. Den ära, som då förvärfvades, häfdades ytterligare genom den stora sångarfärden genom Sverige under förra delen af 1870-talet, genom de så godt som årliga O. D. konserterna och genom 1878 års Pariserfärd, samt torde få anses hafva hunnit »zenith» under de närmaste åren efter nyssnämnda, allt fortfarande segerrika tåg och efter O. D:s samma år lyckosamt firade 25-årsjubileum. Den gamla stora repertoaren hade då hunnit insjunga i det allmänna medvetandet samt rörde sig fortfarande fullständigt inom klassicitetens konstellation, utan att genom utnötning ännu i minsta mån hafva börjat snudda vid banalitetens. Luften var mättad med minnen och sångarlegender från Uppsalasångens historia och från de senaste stora tilldragelserna, och O. D. stod där såsom höjdpunkten och centrum i det hela, ett föremål för »stadens» och »kårens» odelade beundran och alla unga sångares svärmiska längtan.

O. D:s förste dirigent var Oskar Arpi, hvilken dock redan efter ett år 1854 drog sig tillbaka från denna befattning för att uteslutande ägna sin dirigentkraft åt »Allmänna sångens» ledning, genom hvilken han ju emellertid äfven stod i ständig beröring med O. D:s verksamhet. Onekligen passade Arpi också bättre att med ett oinskränkt »imperium» såsom »en liten Napoleon» föra en stor kör genom elden till seger än för O. D:s speciella uppgifter.

I hans efterträdare på dirigentposten inom O. D. Jacob Axel Josephson hade sällskapet just funnit den ledare, som för dess särskilda ändamål behöfdes. Med sin vidöppna sångarfamn och sitt oinskränkta offersinne för musikens konst var han just den rätte mannen att i trofast lag samla de bästa omkring sig och att outröttligt utbilda dem för större och mera konstnärliga musikaliska uppgifter. Och från hans äkta svenska lyra framkvälde i det rikaste flöde de rena, folkliga, varmt melodiosa visor och sånger, som angäfvom en grundstämning i det Uppsalieniska sångarlifvet under 1860- och 1870-talen. Under 80-talets första år fick den gamle barden lämna sina kära för att på »den sista färden» fara till den i fjärran vinkande »grönskande ö», som han så hänförande besjungit i sin »Längtan från hafvet», där »blomstrerkullarna bida», där »cypressen blommar och mödornas lager». Det blef »kungssorg» hos Orfei Drängar.

Den vackra inspirerande festkantaten vid O. D:s tvänne år förut firade 25 års jubileum, »Arion» eller »sångens makt», var komponerad af Josephson till en af Carl Rupert Nyblom ett par årtionden förut i ungdomlig skalde- och sångarentusiasm skriven, om vi ej missminna oss, med Svenska akademien stora pris belönad text.

Och under den sorg och misströstan, som efter den älskade höfdingens bortgång gjorde sig gällande inom sällskapet, var det professor Nyblom som tog hand om republiken och utpekade den man, som efter J. A. Josephson på ett glänsande sätt skulle föra O. D:s runor med den äran, nämligen Ivar Eggert Hedenblad. Hvad Nyblom själf beträffar, så har han allt från början af O. D:s verksamhet

och till den dag, som i dag är, varit dess lifvande och skyddande genius.

Han började sin bana inom sällskapet såsom ung student i egenskap af dess främste 2:dra tenor, och hans bild från denna tid återfinnes härinvid i den enkelkvartett, med hvilken O. D:s första sångarfärd företogs.* Redan vid unga år såsom estetics professor placerad som de sköna konsternas och således äfven tonkonstens högste målsman vid Uppsala universitet, har han, själf lycklig såväl utöfvande som skapande musiker, städe ägnat sitt varmaste intresse och sitt in i ålderdomens höst alltid rika studenthjärta åt Orfei Drängar, under tiden från 1880 beklädande den då för honom särskildt inrättade posten såsom sällskapets hederspresident. Det ligger ingen som helst öfverdrift i att säga, att hvarje trogen Orfei dräng blickar upp till den ärevördige skalde- och sångarpatriarken såsom till den, hvilken mer än någon annan levande eller död man gjort sig förtjänt af sällskapets oinskränkta tillgifvenhet och tacksamhet.

Ivar Eggert Hedenblad hade förtjänt sina första sporrar i Uppsalasångens tjänst, när han vid makalöst tidiga år, såsom 4-årig student, med stor majoritet valdes till Uppsala studentkårens sångarförare. Han dokumenterade sig här omedelbart såsom en synnerligen talangfull dirigent med ett utprägladt sinne för de finaste modulationer och med oinskränkt herravälde öfver körens resurser. Efter den framgångsrika Pariserfärden 1878 voro hans ställning och hans rykte grundfasta. Och då Josephson afidit, fick han äfven öfvertaga dennes befattning som director musices vid universitetet, samt har sålunda allt från den tiden ensam stått i spetsen för ledandet och ordnandet af det Uppsaliansiska sång- och musiklivet. De förtjänster han därvid inlagt samt de framgångar han såväl såsom ledare som kompositör vunnit äro för väl kända att här behöfva vidröras. De hafva med rätta skaffat honom ett vida utanför fosterlandets gränser frejdadt namn samt flere lysande utmärkelser.

Inom Orfei Drängar har han städe varit den älskvärde personlige vännen och den för sällskapets bästa rastlöst verksamme ledaren, föremål för den mest obegränsade tillit och hängifvenhet från sällskapets ledamöter, som synbarligen samtliga veta och känna, att O. D. tryggt kan se framtiden och alla svårigheter till mötes, så länge det har sin nuvarande segerrike höfding i sin spets.

O. D. har också under hans ledning värdigt häfdat sitt gamla namn och gjort ytterligare framsteg. Såsom centrum inom studentkåren eller såsom föremål för Uppsalabornas mera lokala beundran intar det nu nog icke den ställning som för ett par decennier sedan. Men

* Ett utmärkt porträtt af professor Nyblom, sådan han ännu, ungdomlig och lefnadsfrisk trots åren, står och går ibland oss, meddelades i Idun för den 29 mars 1902 på 70-års-födelsedagen.

Enligt referat af meddelande från Svenska Tandläkaresällskapets kommitté för undersökning af gängse antiseptiska munvatten på Internationella Tandläkarkongressen i Stockholm den 15 Aug. 1902 är

STOMATOL

ovedersägligen det munvatten, som bäst uppfyller de fordringar medicinen och tandhygienien ställa på ett bakteriedödande och sjukdomsförekommande preparat för tändernas och munnens vård.

STOMATOLFABRIKEN, Stockholm.

H. M. Konungens Hofleverantör.

STIL!
SKONHET!
STYRKA!

Mölnlycke Möbelfabriks Utställning, 18 Birger Jarls gatan 18.

såväl eleganta som enkla; allt i solidt och förstklassigt utförande. || Ritningar och kostnadsberäkningar upprättas beredvilligt på begäran. Egna Arkitekter och Dekorörer. Filialer: Göteborg, Malmö.

Rikstelefon 76 14.
Allm. Telef. 76 14.

J. Widén. E. G. Schram.
C. R. Nyblom. O. A. Arpi. J. G. Wibelius.
O. D:S ÄLDSTA KVARTETT.

detta beror säkerligen i främsta rummet därpå, att på grund af tidsandan andra intressen af mera praktisk eller politisk art äfven inom studentlivet trängt i förgrunden. Men O. D:s allmänna ställning inom vårt folk och i förhållande till utlandet har i stället under denna tid så mycket kraftigare befästs. Genom årligen återkommande stora konserter såväl i Uppsala som i hufvudstaden, på hvilka ett planmässigt och intensivt arbete nedlagts och vid hvilka en mängd stora musikverk kommit till utförande, har O. D:s verksamhet så att säga mera organiskt inordnats i landets allmänna musiklif är förut, på samma gång som dess konstnärliga anseende häfdats hos den musikbildade allmänheten. Till olika delar af vårt land hafva äfven nästan årligen sångarfärder företagits, två gånger af sällskapet i dess helhet med Hedenblad i spetsen, eljes vanligen i enskilda studentnationers namn och med deras sångarförare, men alltid med en skara O. D-ister såsom kärntrupp och alltid synbarligen med det resultatet, att Orfei Drängar mera och mera sjungit sig in i svenska folkets hjärtan. Den förebildande och lärande betydelse, af hvilken O. D. genom sitt sångarverk i olika trakter af vårt land varit för den svenska sångens utveckling i allmänhet, torde knapp kunna öfverskattas. Helt säkert är det ingalunda i sista rummet studentsångarfärdernas förtjänst, att nu för tiden mer eller mindre framgångsrika konkurrenter till studentsången uppträda inom alla trakter af landet och inom så godt som alla lager af vårt folk, att kvartett- och körsången snart blifvit en i vidsträcktaste bemärkelse nationell konstidrott. På samma gång har genom ytterligare ett par kontinentala konsertturnéer och nu senast genom triumftåget i broderlandet väster om Kölen, alla under den frejdade öfverdirigentens egen ledning, Orfei Drängars europeiska renommé ytterligare befästats och har dess lof flugit öfver nya länder. Det kan utan någon nationell förhåfvelse fastslås såsom ett faktum, att det svenska sångarförbundet, som nu firar sitt halfsekeljubileum, inom sitt område är det mest kända och mest berömda i hela världen, samt att det, mänskligt att döma, har all förhoppning att framgent få det förblifva, så länge försynen lika väl som hittills sörjer för att sköna stämmor icke saknas hos den svenska ungdomen.

Äfven i ett annat hänseende torde O. D. såsom samfund intaga en tämligen enastående ställning. Undertecknad har omsorgsfullt genomgått den porträttkatalog öfver sällskapets medlemmar, hvilken utkommit med anledning af jubiléet, och i hvilken porträtt med angifvande af de viktigaste lefnadsdata finnas intagna af alla sällskapets medlemmar, aktiva och passiva,

utan undantag. Men bland de 710 medlemmar, af hvilken denna — i fullständighet *afvenledes* antagligen enastående — porträttsamling består, har icke anträffats en enda förolyckad existens. Där finnas personer från de högsta samhällsställningar och hela skalan ned till tämligen anspråkslösa villkor. Men om samtliga »drängarna» gäller det, att de af dem, som hunnit lämna studiefältet, synas hafva blifvit nyttiga och aktade medborgare. När man vet, huru skoningslöst eljes »rötäggsstatistiken» plägar göra sitt större eller mindre ingrepp äfven i de mest utvalda kretsar, är detta ett *mycket* anmärkningsvärdt förhållande, ett glänsande bevis för, huru »sångens glada makt» bevarar det goda hos människan och skänker »mod på skilda banor».

*

Det är en sällspord högtid, som nu frans däruppe i den eviga ungdomens stad. Hvilket haf af minnen och af känslor, när jättekören af sångarbröder från ett halft sekel, med samma eld i hjärtat hos silfverhåringen och ynglingen, där stämmer upp hälsningssången:

Hör I Orfei drängar,
Stämnen edra strängar!

Och vi tro, att äfven publiken skall förstå och känna denna eld, icke blott de som höra sången, utan äfven alla de, som rundt kring våra bygder med sympatier och lyckönskningar deltaga i sångens jubelfest. Dessa äro förvisso många, många. Ty ingen har som Orfei Drängar genom sången skänkt den ungdomliga och fosterländska »känslans gudaflicka» åt Sveriges folk.

HJALMAR WALLGREN.

GLÖM EJ

Jubileumfondens sparbössor!

PÅ SKAGEN.

ETT BLÅTT haf, hvita hus, röda tak, sommar, en frisk, förtrollande sommar! Frihet från sorg, frihet från arbete, stiltje öfver tillvaron, en stiltje, som ej trötter, som endast ger ro och kraft. Solen skiner på hafvet och den långa hvita kusten; liggande i sanden, låter jag tankarne gå i kaos — hyser en obestämd önskan, glömmet den igen. — — — Sommardagar! Heta! Ljufva! Som pärlor på ett halsband, länkade en till en, återspeglade dagens sol och nattens varma dunkel, sluta de sig samman till ett glänsande smycke af friskhet och skönhet, drömmar och ro.

*

När jag tänker tillbaka på »den gamle Have», känner jag en doft af rosor och fläder. Kring det låga huset, där så många stora författare och konstnärer en tid slagit sig till ro som gäster hos Brøndum, stå blommorna i midsommarprakt. Röda rosor, blå riddarsporrar, gula kungsljus och mild, feberbevingande fläder stå här i fredlig och vemodig stillhet.

Det är poesi omkring detta gamla hus, det strålar ut minnen, det berättar historier i den ljusa sommarskymningen. Här har Ancker bott, där Krøyer; i det stora rummet, »salongen», har Holger Drachmann diktat, i det låga rummet på gafveln bor nu Viggo Johansen — jag ser alltsomoftast hans frejdiga fysiologi passera förbi mitt fönster, och jag gläder mig åt att möta hans goda, vänliga blick.

Många af Danmarks store män ha sofvit under det låga taket, och många drömmar, som sedan i dikt och färg ha hänfört världen, ha här sett dagens ljus.

En bild från »den gamle Have» fängslar ibland min blick under denna tid, ett par strålande blå gossögon, en vacker och intressant lefvande tafla, som ibland visar litet af sitt inre lif. Han är ett konstnärsbarn, ännu icke fylld tjugu år, men ser barnslig ut, emedan han är liten och spenslig. Hans vackra ansikte och fina skick intressera, och så besitter han en barlast af den första ungdomens tragikomiska ironi öfver tillvaron, som, om man ville vara riktigt god och mänsklig, kan förklaras som en rådsla att blotta ett mycket känsligt temperament.

Han är svår att tala med, är generad till otrolig grad, men en afton i »den gamle Have», då vi sutto tillsammans under popplarne, lättade han på sin förbehållsamhet och bröt plötsligt ut i ett anfall af lefnadströtthet, som verkade både rörande och lustigt, då man ser groparne i kinderna och de fina, magra gosshänderna, som nervöst röra sig.

Hvad är lifvet? Kan någon säga det? En gåta, ett mörker och en stor tomhet. Han hade intet att lefva för, han trodde på ingenting, han hoppades på intet, en dosis opium och man kunde somna från det hela. Skönheten var det enda, som var värdt att lefva för, skönheten i naturen, den kvinnliga skönheten. — — —

— — — Men det kunde också vara härligt att som en afbruten gren ej längre ha några förpliktelser mot samhällets stora träd. — — —

Någon smeker sakta den magra handen och den skälfvande stämman tystnar.

I den poetiska gamla trädgården förefaller det icke besynnerligt, att man säger dylika saker. Himlen står öfver oss så lugn och ljus, emellan buskarna sjunka skuggorna, och fläderbusken vid det gamla röda huset doftar. Åh, min Gud, vi ha ju alla drömt och varit så storartadt lefnadströtta! När så det verkliga lifvet slagit sina kuggar i oss och hvirflat oss rundt på sitt obarmhärtiga hjul, så ha vi ju kämpat modigt och outtröttligt — för lifvet.

En morgon vid frukosten, som jag oftast får intaga ensam, emedan jag tycker så mycket om att sofva om morgnarna, kommer han och sätter sig bredvid mig och börjar tala på sitt generade sätt, staccato, med nedslagna ögon, så att de långa ögonfransarne skugga kinden. Så småningom blir han litet friare och talar om, att han snart hoppas få ut en bok, i hvilken han skall framlägga sina lifserfarenheter. Han har redan fått ut något: »Om det väsentliga och det oväsentliga.» (Ett stort ämne, du rörande pojke!)

Han är nitton år, tror inte på någonting, har ingen världslig äregirighet, uppvaknar för tillfället fyra flickor i åldern 17—20 år, föraktar dem naturligtvis, är rädd för dem och kan inte ett ögonblick vara ifrån dem. Han är förälskad i den enas blåa ögon, i den andras vackra stämma, men en, som har grekisk profil och en solid grå ylleklädning, kallar han för Venus Afrodite Jonsson.

*

Det är fest i Krøyers sommarhem och kulörta lyktor skymta som stora lysande frukter mellan träden. Det är skratt och glam, champagnen skummar och en skicklig hand far öfver lutans strängar. Den store konstnärens vänner fira hans födelsedag med blommor, skämt och sång.

Inne i ateliern har man målat hvita stjärnor på den blå gardin, som täcker fönstret och

som om dagen gör tjänst, som ljusdämpare, för att den stora lampan skall kunna imitera ett midsommarbål med rätt verkan. Den blå gardinen är sommarskymningen, lampan med reflektor är den flammande elden. Och så målar Krøyer med säker hand och målar-snillets öga sitt S:t-Hansbål färdigt inne i ateliern, efter att ha tagit studier och skisser nere vid stranden

Där inne under murgrönskransade ljuskronor stimmar en brokig skara. Det är de bofasta Skagenstyperna och några främlingar, konstnärliga flyttfåglar, som under sitt letande världen rundt efter nya och starka intryck hvila ut några somrardagar på udden, där de två hafven mötas.

Bocken Lasson sätter upp ett strålande, själfullt ansikte och sjunger till sin luta spanska och italienska sånger med söderns hela glöd och nordbons intelligens. Händerna flyga öfver strängarne, den klara, starka, stämman skiftar i kärlek, hat och sorg — man måste skratta och man måste gråta. Och den svenske kompositören, på hvars höga panna geniet satt sitt särmärke, lär henne ett nytt ackord, som skall bringa hennes spel ännu närmare de hemliga rummen i människohjärtan.

— — — Man går i trädgården par om par, nynnär och hviskar, lutan klingar dämpadt, lyktorna slockna en för en, öfver hafvet lyfter sig en blek sommarmåne, och blandade med vågornas aflägsna brus fjärmas skratt och röster mer och mer i nattens stillhet.

*

Skrik och rop! En man springer i halfskymningen utefter stranden, kastar under farten af sin rock och störtar ut i vattnet. Kommen ett stycke ut, får han fatt i en flicka, som simmande söker nå land och som halft vansinnig af skräck ropar:

»Där ute — — — där ute — — — rädda dem, rädda dem, det är mitt fel, rädda dem!»

Mannen simmar vidare, två mörka punkter och en båt med kölen i vädret skymta då och då öfver vattenytan, han söker att nå dem, anstränger sig till det yttersta, men kläderna tynga honom som bly, han är färdig att gå under, då något stort mörkt skuggar öfver honom och en båt glider förbi. Han kommer upp i den, och så med förenade krafter når man de bägge mörka punkterna, som nu kommit under vattenytan. Det är två unga gossar, bleka och medvetlösa, man får upp dem i båten och ror hastigt mot land. Där springer flickan ännu omkring, drypande af vatten, och ropar: »Det är mitt fel, det är mitt fel!»

Så börjar man arbeta för att få lif i de båda. Det lyckas med den ena. Plötsligt slår han upp ögonen, sträcker krampaktigt ut armarne och hviskar kamratens namn. Men kamraten svarar ej och skall aldrig svara mera. Han ligger styft utsträckt på sanden med det unga, bleka ansiktet vänt mot himlen. Fadern, en fattig fiskare, trefvar med sin hand mot hjärtat, håller den så länge stilla och känner efter. Men där slår inte något mera.

Och modern, som äfven kallats ned, sitter hopkrupen på en gammal fisklåda med sammanknäppta händer och blicken fäst på gossen, utan stora gester, utan tårar och jämmer, ganska stilla och undergifven, nickande då och då med hufvudet, liksom bekräftande — min gosse är död, det var så Herrans mening, ingen förtviflan i världen mäktar kalla honom tillbaka mer.

Hafvet är icke vredgadt i afton. Det ligger lugnt och klart. Stilla och obönhörligt har det kvävt ett lif i sin famn, medan det vänligt

Nyhet!

LONGLIFE

(Luftreningsapparat)

består af prydlig, på en svart polerad skifva fästad större benglascylinder, som genom ett inpassadt, vridbart öfverstycke kan öppnas och stängas. Apparatens skötsel är ytterst enkel, och dess enastående förmåga att genom framställande af det välluktande och renande ämnet ozon, rensa luften och och därur borttaga all skämd lukt, gör densamma oumbärlig i boningsrum, samlings- och arbetslokaler, klostetter o. s. v. Priset för apparaten, komplett med tillbehör, Kr. 8: —. Bruksanvisning medföljer hvarje apparat.

Ensamförsäljare:

WILH. BECKER.

Kongl. Hofleverantör.

STOCKHOLM.

speglade en ljus aftonhimmel med guldkantade skyar.

*

Det har blifvit höst på Skagen. Ute på heden spelar naturen sin stora symfoni af klagan och verop. Blåsten biter hårdt och molnen glänsa med en underbart stark, blodröd glans mot en tung bakgrund af grönt och grått.

De säga härute, att det blir vackert väder efter en sådan solnedgång, då himlen tyckes vara satt i brand af onda andar och hafvet ligger stålgrått med långa, hårda dyningar; men jag är stadsbo och stämningsmänniska och förstår det ej, känner mig bara böjd under denna obändiga kraft i naturen, denna intensitet i färgen, detta dunkla, grymma grå i vattnet, som gör ett så dystert och obarmhärtigt intryck.

Allt hvad hedens karga jordmän kan alstra af färgprakt har den gifvit. Ljungen glöder stilla och blå strandtistlar sträcka sig taggiga och lefnadsgiriga upp mellan gula grästufvor.

Från en grupp af får, som slutit sig tillsammans, ljuder ett ängsligt bråkande. Mot stranden dånar hafvet doft och ihåligt, en ensam fågel utstötter ett skrik. Lifvets veklagan ljuder i hedens ödslighet hemskt och allvarligt. Ännu en gång går solen och sommaren ifrån oss, ännu en gång komma mörkret och förintelsen.

Men fyren tändes därute på udden. Dess klara öga blir för mig i höstaftonens djupa melankoli symbolen af ett ljus, som brinner, när sol, sommar och glödande lif ej längre vilja skina på oss, och som leder oss under vår väg bland skuggorna, orubbligt under stormarne, genomträngande dimmorna.

Så må ju hösten komma med vissnande blad, vemod och mörker. Fyren lyser.

ALICE NORDIN.

Våra ärade kvartalsprenumeranter

erinras om det förestående kvartalsskiftet och om nödvändigheten att nu genast förnya prenumerationen, på det intet afbrott i tidningens expedition må behöfva uppstå. Särskildt be vi ock få framhålla, att under det nu stundande oktoberkvartalet samtliga våra prenumeranter gratis erhålla

Iduns vackra och rikhaltiga julnummer

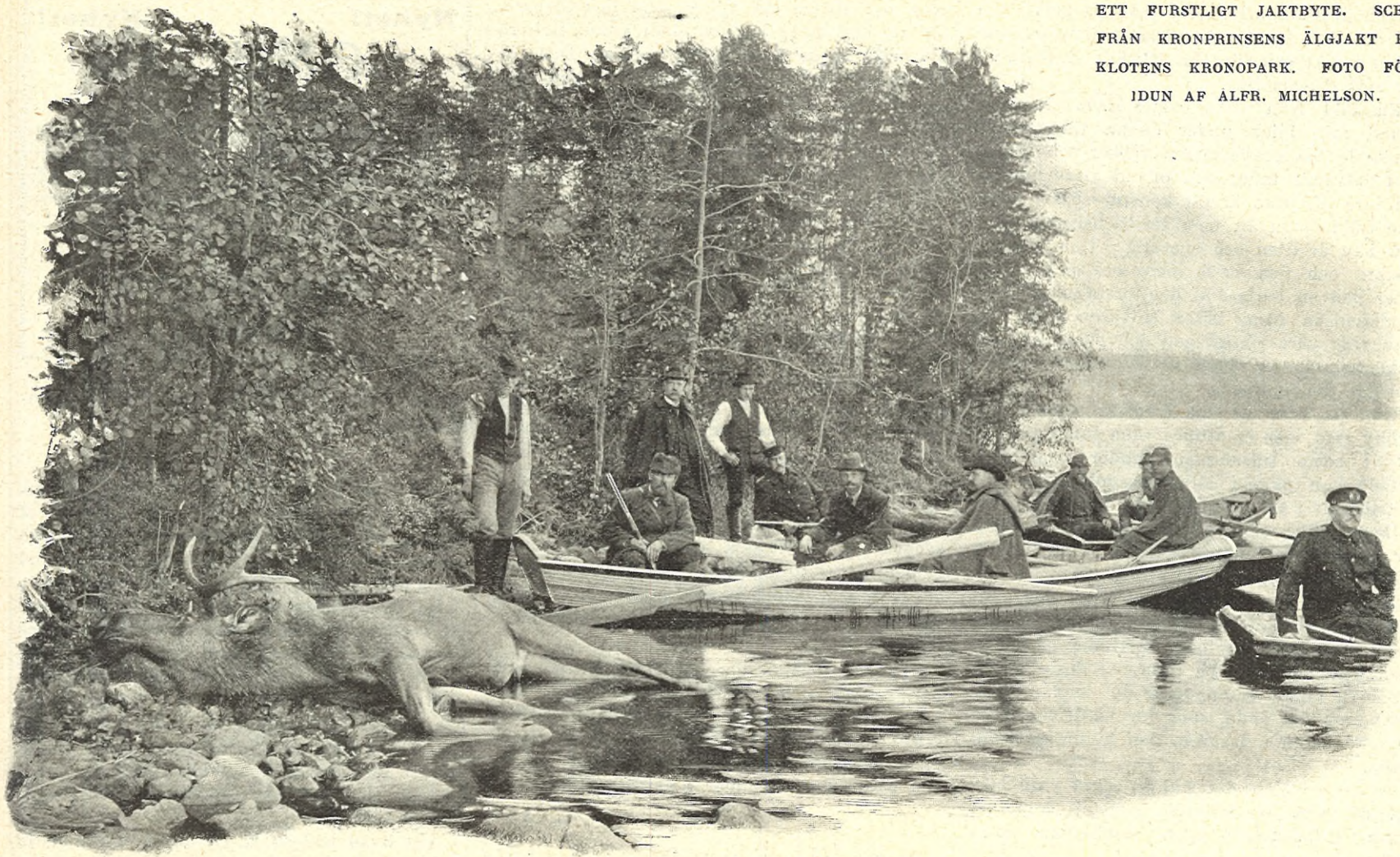
med bidrag af ett flertal af våra bästa författare och konstnärer. Ingen må alltså försumma att försäkra sig om Idun för oktoberkvartalet

just nu!

BILLIGAST I SVERIGE

sälja vi **1:ma Svensk Nickel & Nysilfver** till privatpersoner. *Vår priskurant* erhålles gratis från våra ombud eller direkt från oss. Driftiga agenter antagas på alla platser efter korrespondens med **Nordiska Fabriks- & Handels-Magasinet, Stockholm.**

ETT FURSTLIGT JAKTBYTE. SCEN
FRÅN KRONPRINSENS ÄLGJAKT PÅ
KLOTENS KRONOPARK. FOTO FÖR
IDUN AF ALFR. MICHELSON.

KRONPRINSEN PÅ ÄLGJAKT.

»ETT BO.»

PÅ INBJUDAN af generaldirektören greve Fr. Wachtmeister har kronprinsen med jaktsällskap under tre dagar jagat älg på Klotens kronopark, vida känd för sina älgrika marker. Jakten, som passerade under ganska gynnsamma väderleksförhållanden, slutade med 15 fällda älgar, af hvilka kronprinsen ensam fällde 6 st., däraf 2 granna tjurar. Antalet fällda älgar kunde hafva blifvit betydligt större, men då en omsorgsfull jaktvård tillämpas å Klotens kronopark, släpptes kor och kalvar igenom af hänsyn till älgstammens ytterligare bevarande och förökande. Första dagen, då jakten hufvudsakligen höll sig till afdrifning af flere öar i sjön Stora Korslängen, erbjöd flere högst spännande episoder med simmande älgar i det vidsträckta och fagra öpanoramat. Kronprinsens mästertliga handtering af bössan gjorde sig nu som alltid eljes i hög grad gällande. Det är från denna dags jakt vid Trätsön som fotografien är tagen; den stupade älgen på stranden sköts af kronprinsen.

I den främsta båten synas, från vänster till höger: hofjägmästare E. v. Eckermann, kronprinsen samt friherre J. Gripenstedt på Bysta. På stranden där bakom står jägmästare J. M. Pauli, hvilken nu liksom närmast föregående år varit den, som förberedt och ordnat det hela. I den mellersta båten greve Wachtmeister och ryttmästare Ankar-crona, i den bortersta greve Claes Lewenhaupt samt i båtaktern till höger öfverjägmästare Fr. Tigerhielm.

ETT HEMS trefnadsprägel kommer då först till synes, när man i det samma märker en personlighetsprägel, som talar om känsla för det harmoniska, om ordning, men också om glädje, om

smak utan högtidlighet. Ofta nog känner man vid inträdet i en mänskoboning på möbleringen lättare igen möbelhandlaren, som sålt möblerna, än den person, som köpt dem. Han har låtit möbelhandlaren välja, och han väljer oftast det, som är rikligast representeradt i lagret, det som är mest i svängen och därför oftast banalast. Men nu för tiden finns det ju också vackra möbler med enkla, värdiga linier och stil i arkitekturen. I Örebro visas sedan någon tid »Ett bo», en liten utställning, ordnad af artisten Axel Borg och stadsarkitekten Dahlander, där man vid rummens dekore-ring och möblering sökt med enkla medel gifva en anvisning på sättet att ordna »ett bo».

Tamburen har ett enkelt litet bord, några stolar och en spegel i vitt.

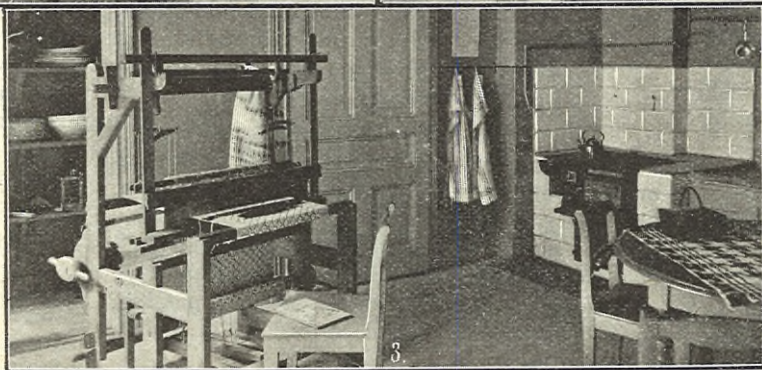
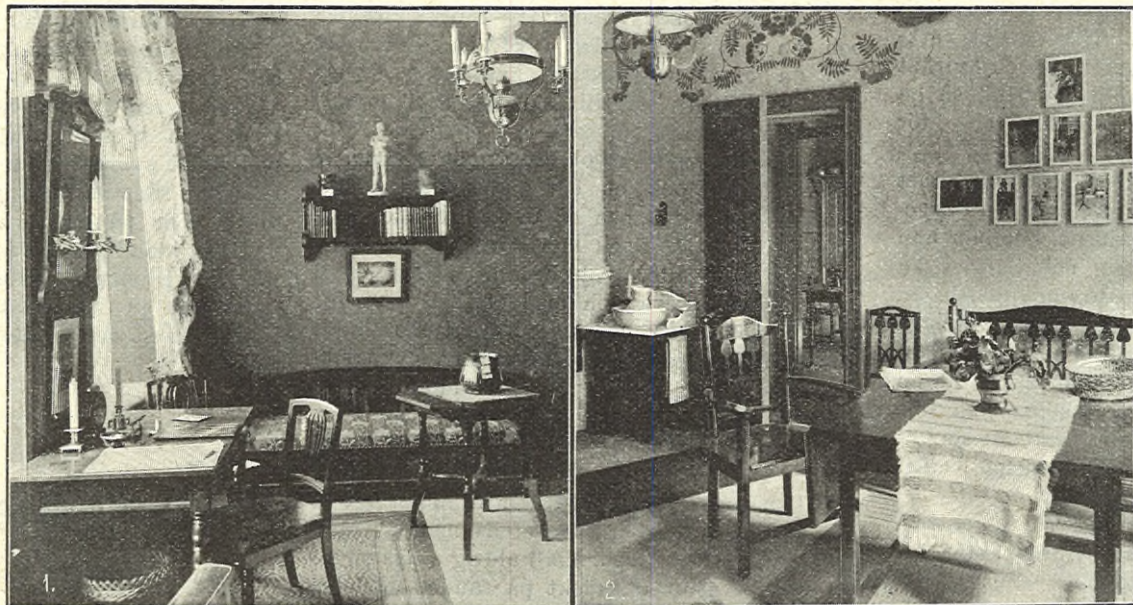
Förmaket är hållet i en lugn grön ton med väggar i grönt och möbler af grönlaserad björk. På väggarna hänga taf-lor och i bokhyllan stå böcker, på skrifbordet glänsar skrifttyget, i taket hänger lampan. Bordet har både duk och kruka och Börjessons

statyett »Badaren» ser belåtet på det hela.

Hvardagsrummet med väggar i grått ler besökaren glädt till mötes med möbler i röd färg. Äfven här finnas taf-lor på väggarna och andra anordningar, som kunna bidraga till trefnaden.

Slutligen har boet också ett kök med full uppsättning, och här saknas icke ens väfstolen och den väfvande flickan (från Nina von Engeströms väf-skola).

Möblerna äro utvalda af hvad som finnes hos möbelhandlarna i staden, och i öfrigt ha affärer i olika grenar bidragit till att få interiörerna så fullständiga, som det inom den begränsade ramen varit möjligt.

»ETT BO.» ORDNADT UNDER HÅGN AF ÖREBRO LÄNS SLÖJDFÖRENING.
1. FÖRMAKET. 2. HVARDAGRUMMET. 3. KÖKET. A. BARR FOTO.

UR DAGSKRÖNIKAN

RUDOLF ABELIN.

RUDOLF ABELIN †. För några dagar sedan afled å egendomen Björnsnäs i grannskapet af Norrköping generallöjtnanten, f. d. statsrådet Gustaf Rudolf Abelin, 84 år gammal.

Med Abelin bortgår en af den äldre generationens mest bemärkte män. A., hvars far var borgmästare i Linköping, började sin militära bana som volontär vid Första lifgrenadjärregementet och kom sedan som officer in på Nerikes regemente, där han blef kapten 1855. Redan under denna tid gjorde han sig bemärkt för framstående duglighet, och det icke blott i militära värf. Under samma tid lär också Karl XV fått sin uppmärksamhet fäst på A., som också sedan kom att tillhöra denne konungs män i intimare grad. År 1862 befordrades han till öfverstelöjtnant vid Södra skånska infanteriregementet, 1867 förflyttades han till öfverste för Norra skånska infanteriregementet, men utnämndes samma år till krigsminister.

Som sådan framlade han åren 1869 och 1870 samt både vid lagtima och urtima riksdagarna 1871 förslag till arméens omorganisation på indelningsverkets grund, men de blefvo samliga förkastade. Efter nyssnämnda urtima riksdag afgick A., som blifvit utnämnd till generallöjtnant, från krigsministertabureten. Året därpå förordnades han till generalbefäl hafvare i andra militärdistriktet, från hvilken post han tog afsked år 1887.

General Abelin, som under en lång följd af år var ordförande i Allmänna Telefonbolagets styrelse, sörjes närmast af maka och barn.

*

TEMPELVINGNINGEN I ÖSTERMÄLM. Invigningen af Oscars kyrka ägde rum sistlidne söndag i närvaro af en talrik skara andliga och världsliga dignitärer. Hela förmiddagen myllrade människoflockarne i solskenet utanför de hvita tempelmurarna, medan de inbjudna vid tiden för den högtidliga akten anlände i smärre klungor och försvunno inom de gula portarne. Sist anlände konungen med fyrspann och förridare.

Den bild af invigningsceremonien, som vår tecknare framställer i dagsnumret, återger det ögonblick, då ärkebiskop Ekman innanför altarringen håller invigningstalet, hvilket han grundade på psalmistens ord: »Gören portarna vida och dörarna höga, att ärones konung må draga därin!»

I förgrunden synas konungen med prinsessan Ingeborg, kronprinsen och prins Carl till höger om sig samt änkehärtiginnan af Dalarne på sin vänstra sida. Rundt kring altaret stå de åtta assisterande kyrkoherdarne.

*

EN HYLLAD 70-ÅRING. Den man, hvars porträtt här invid meddelas, är en af de mera bemärkta personligheterna i den frikyrkliga rörelsen i vårt land, och i det samfund, där han förnämligast verkat, åtnjuter han mycken aktning och stort anseende.

Doktor Magnus Adolf Gottlob Drake är född den 21 sept. 1833. Hans föräldrar voro löjtnanten Magnus Gustaf Drake af Hagelsrum och hans maka Johanna Gustafva Indebetou, hvilka ägde och bebodde godset Tisenhult, Skedvi socken Östergötland. Den Drakeska släkten går ganska långt tillbaka i tiden och har inom sig haft flere personer, som vunnit erkännande såsom militärer, lärare, jurister eller läkare.

Adolf Drake, som är äldst bland tre syskon, två bröder och en syster, hvilka alla ännu lefva, fick en god och vårdad uppfostran i hemmet. Tidigt bestämdes att Adolf skulle bli präst och brodern Otto landbrukare och vårdare af fädernegodset. Sin första skolgång hade Adolf Drake i Norrköpings lärdomsskola. Sedan han vidare genomgått gymnasium i Linköping, blef han student i Uppsala 1852. Efter att någon tid hafva varit informator fortsatte han dels filosofiska och dels teologiska studier vid universitetet, och år 1856 aflade han, likaledes i Uppsala, både praktisk och teoretisk prästexamen. Under studietiden hade han kommit i beröring med en del personer, som voro varmt intresserade i den andliga rörelse, som vid den tiden mera kraftigt framträdde i vårt land. Sammanlunda var förhållandet med flere af hans studiekamrater såsom Waldemar Rudin, B. Wadström, Gustaf Beskow m. fl., hvilka blefvo framstående män inom kyrkan och med hvilka Adolf Drake, ehuru i vissa frågor hysande olika åsikter, behållit en intim vänskap. Dr. Drake kom nämligen aldrig att blifva statskyrko- präst. Han kunde ej förmå sig aflägga prästeden. Så blef det så småningom klart för honom, att hans väg var icke den stats-

kyrkliga, utan den frikyrkliga, och förenade han sig därför år 1858 med baptistsamfundet, i hvilket förr statskyrkoprästen Anders Wiberg också ingått. Det stöd dessa båda personer med prästerlig bildning gäfvade detta samfunds verksamhet var af stor betydelse. Dr. Adolf Drakes verksamhet har förnämligast varit journalistens och lärarens, under det att pastor A. Wibergs blef talarens och författarens. Så var Drake först medarbetare i tidskriften »Evangelisten» och sedan åtskilliga år dess redak-

ADOLF DRAKE.

OSCARS KYRKAS HÖGTIDLIGA INVIGNING SÖNDAGEN DEN 20 DENNES I NÄRVARO AF KONUNGEN M. FL. MEDLEMMAR AF DET KUNGLIGA Huset. ÅRKEBISKOP EKMAN HÅLLER INVIGNINGSTALET. TECKNING FÖR IDUN AF HJ. ENEROTH.

tör. År 1859 uppsatte han tidningen Vecko-Posten, som han redigerade till 1889, då den öfvergick i andra händer, men i hvars redaktion han fortfarande är medlem. Äfven har han delvis ägnat sig åt öfversättningsarbete.

Då baptistsamfundet, förnämligast på initiv af öfverste K. O. Broady, år 1866 upprättade läroanstalten Betelseminariet, kallades doktor A. Drake till en af dess lärare, en befattning, som han alltsedan dess innehaft och fortfarande innehar. Såsom ett erkännande af dels den omfattande bildning Drake på sitt område äger och den trohet hvarmed han städse skött sin kallelse, utnämndes han för några år sedan af ett af de mera ansedda universiteterna i Amerika, där han ock är känd i vida kretsar, till teologie doktor.

Utom hvad som redan nämnts har dr. Drake haft flere betydande förtroendepdrag inom det samfund han tillhör och i såväl söndagsskolverksamheten som nykterhetssträfvandet har han intagit ett betydande rum.

År 1867 ingick dr. A. Drake äktenskap med Hedvig Maria Christina Stenberry, med hvilken han har en dotter.

På sin 70-årsdag, som inföll i måndags, var dr. D. föremål för ganska mycken uppmärksamhet. På morgonen uppvaktades han med sång af Betelseminariets elever under ledning af direktör Albert Lindström, och skolans styrelseutskott framförde genom pastor Lindblom sina lyckönskningar till 70-åringen, som jämte familj sedan inbjöds till en subskriberad middag på Nya Hushållsskolan, Västra Trädgårdsgatan. Här öfverlämnades till honom en ganska dyrbar minnesgåfva jämte en summa penningar i guld, som insamlats förnämligast bland jubilarrens lärjungar landet rundt.

J. B—M.

*

MAGNUS DAVIDSON, den ene innehafvaren af Hasselbackens restaurant, afled, som bekant, för kort tid sedan, efterlämnande saknad i vida kretsar. Genom sin ställning som chef för vårt lands mest namnkunniga och mest frekventerade kulinariska sammaretablissement, var han en all-

M. DAVIDSON.

bekant personlighet, som förenade den bildade och världsvane mannens väsen med ett varmt hjärtelag. Richesse oblige var för honom ej blott ett tomt ord. Bästa beviset här för är det testamente han efterlämnat och hvari han, förutom till enskilda personer, anslagit följande betydliga belopp till allmänna ändamål:

Stiftelsen för gamla tjänarinnor — under förbehåll af vissa lifräntor — 80,000 kr., Föreningen för skolofskolonier 25,000 kr., Föreningen för välgörenhetens ordnande 20,000 kr., Stockholms sjukhem 14,000 kr., Mosaiska församlingens fattigvård, 10,000 kr., Östermalms församlingens fattigvård 10,000 kr., Eliassons understödsfond inom Mosaiska församlingen 10,000 kr., en ny understödsfond inom samma församling 10,000 kr., Hemmet för gamla 10,000 kr., Pensionskassan för Sophiahemmets sjuksköterskor 10,000 kr., Föreningen för bistånd åt lytta och vanföra 5,000 kr., Mosaiska församlingens sjukhjälp- och begrafningssällskap 5,000 kr., Israeliska ynglingaföreningen 5,000 kr., Svenska publicisternas understöds- och pensionsförening 5,000 kr., Mazerska sällskapet 5,000 kr., Musikkårens enskilda pensionskassa vid Svea lifgarde 5,000 kr., Musikkårens enskilda pensionskassa vid Göta lifgarde 5,000 kr., Sveriges restauratörförening för understöd åt tjänare 5,000 kr. samt till Sandhams fattiga 1,000 kr.

Som synes har äfven det inom hufvudstadens musiklif välbekanta Mazerska sällskapet blifvit ihågkommet af den afidne, som under en lång följd af år var detta sällskaps ordförande och i hvars musikaliska verksamhet han i egenskap af ypperlig violinspelare tog liffig del.

*

JEANETTE BERGLIND †. Tystaskolans föreståndarinna, fröken Jeanette Berglind, afled härstädes för några dagar sedan, i en ålder af 87 år. Med henne bortgick en personlighet, som genom sin människokärlek och energi gjort en mycket värderik insats i vårt lands döfstumundervisning. Hennes ungdom förflöt i hemmet hos den bekante Per Aron Borg, grundläggaren af Sveriges första skola för blinda och döfstumma på Manhem, som låg

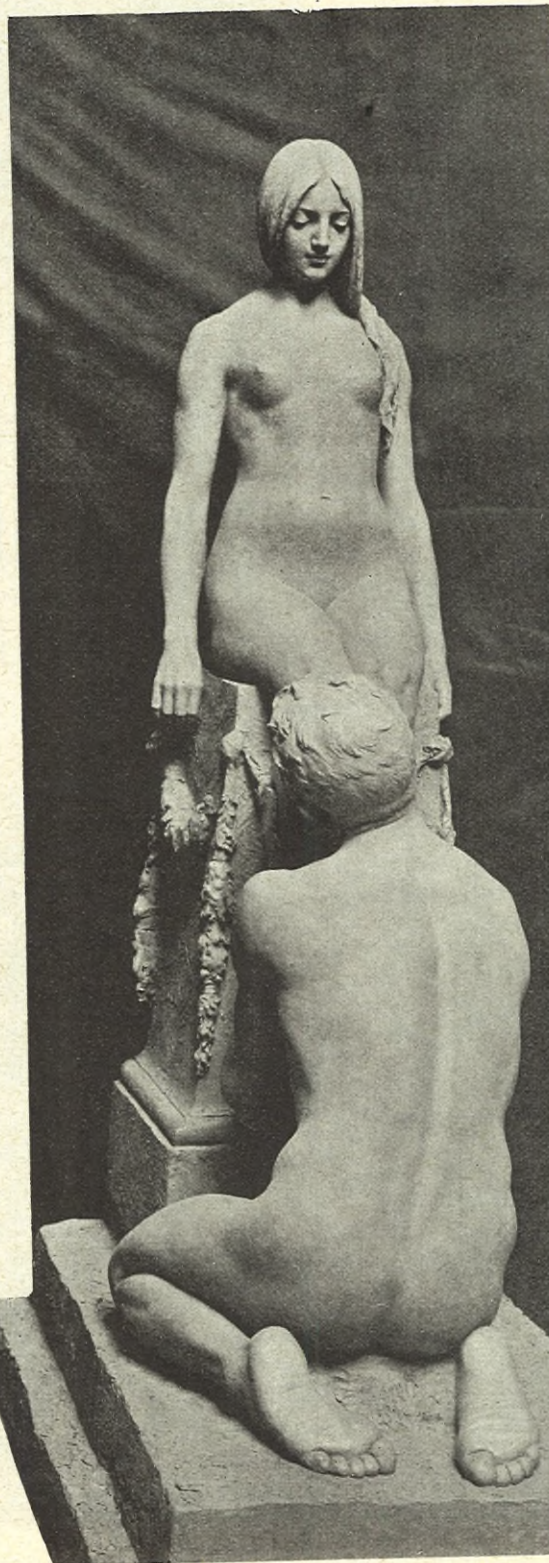
strax nedanför det nuvarande Manilla på Djurgården. Det var där hon först fick idén att ägna sig åt de blindas och döfstummas undervisning och uppfostran, och denna sin älsklingsstanke lyckades hon, med uppoffring af sina egna knappa ekonomiska resurser, genomföra, så att hon den första april 1860 i en liten hyrd lokal kunde öppna sin skola. Ur detta lilla frö utvecklade sig efter hand, med bistånd af flere filantroper och andra intresserade, den gagneliga institution, som heter »Tysta skolan».

Som Idun redan i n:r 34 af 1895 års årgång ägnade fröken B. och hennes välsignelserika lifsuppgift en af porträtt-åtföljd längre skildring, in-skränka vi oss nu till det kortfattade eftermälet häröfvan och hänvisa i öfrigt vår läsekrets till det angifna äldre Idunsnmret.

*

FRÖKEN ASTRID AHN FELT, välbekant för Iduns läsekrets genom sina korrespondentartiklar från Rom, har nu återvänt till Stockholm för att gifva lektioner i italienska språket, enligt hvad annons i dagens nummer meddelar. Samtidigt med den rent språkliga undervisningen beredes äfven tillfälle för eleverna att taga kännedom om italiensk litteratur.

Fröken A. har under en femårig vistelse i Italien förvärfvat sig grundliga insikter i det italienska språket och har hållit föredrag om skandina-

TILLBEDJAN. GRUPP AF STEPHAN SINDING. FREDR. RIISE FOTO.

visk litteratur därstädes, föredrag, som förskaffat henne synnerligen lofordande omnämmanden i den italienska pressen, hvarjämte hon uppträdt som författarinna med en volym af skönlitterärt innehåll.

Fröken A. synes sålunda äga goda förutsättningar att kunna undervisa i det språk, som nästan blifvit hennes andra modersmål.

STEPHAN SINDING. F. RIISE FOTO.

STEPHAN SINDING OCH HANS SENASTE VERK.

EN DAG i förra veckan såg jag af notis i danska tidningar, att professor Stephan Sinding nyss fullbordat sitt senaste verk. Jag hade samma förmiddag stått inför hans »To mennesker» i Ny Carlsbergs Glyptothek och beundrat dess djupt mänskliga skönhet. En häftig lust grep mig att, innan jag lämnade den danska hufvudstaden, få se det nya verket, helst som man icke har mycket hopp om att få se det uppe i vår hufvudstad, dit af den dansk-norske konstnärens arbeten endast »Slægtens ældste» en gång funnit vägen.

Jag tog alltså Gud i hågen och begaf mig ut till konstnärens bostad vid Frydendalsvej 20 och ringde dristeligen på. »Jomfruen», som öppnade, förklarade, att professorn var upptagen, men, så snart jag sagt mitt ärende, nickade hon förstående och försvann. Det tycktes ingalunda vara något ovanligt där i huset, att besökande kommo för att se människorna i lera därinne i ateliern — i själfva verket hörde jag sedan af Sinding själf, att han vid föregående tillfällen utställt sina fullbordade arbeten härute i sin atelier och sålunda öppnat sitt hem för hela Köpenhamn.

Jag såg mig, medan jag väntade, omkring i det vackra rum, hvari jag införts, och fann, att en konstnärs smak här i hvarje detalj gjort sig gällande. Konstnärliga, färgrika bonader och mattor klädde väggarna och golvet och gifvo rummet samt vestibulen därutån en genomgående varm prägel.

Sinding bebor en villa med »have» i stadsdelen Frederiksberg. Jag

hade genast vid ingången frapperats af den i mörkt trä skulpterade porten, å hvars stolpar människofigurer funnos utförda i relief.

Professor Sinding kom nu själf ut och var genast beredd att med största tillmötesgående låta mig få min önskan uppfylld. Därinne i atelieren, en bildhuggares höga, ljusa atelier med sina nakna väggar, fanns redan före mig en dansk journalist, som stod försjunken i betraktande framför gruppen, som konstnären kallat »Adoratio» — Tillbedjan.

Hur mjuk och vacker den grå, ännu helt fuktiga leran var — den syntes mig ett tack-sammare material än både marmor och brons. Jag tyckte mig aldrig förut vid ett skulpturverk hafva sett kroppens linjer teckna sig med så lefvande mjukhet.

På ett blomsterkransadt altare i antik form sitter en jungfruligt skön ung flicka, och på trappstegen framför altaret har en kraftig ynglingagestalt böjt knä i tillbedjan. Han trycker sina läppar mot hennes knä och omsluter med händerna hennes smärta lemmar. Det är i hela hans ställning en extatisk hän-gifvenhet, en gränslös beundran, som verkar djupt gripande — det är i sanning ynglingen, som tillber den kyska och rena jungfrun, men på samma gång ger något i hans ställning uttryck åt den begynnande lidelse, som blandar ett stänk af smärta i hans tillbedjan. Jag måste tänka på den nyss mogne mannen, som midt under lek och ras med sin ljufva unga lekkamrat plötsligt fått kärlekens mysterium sig uppenbaradt och sjunker ned i nästan rädselslagen tillbedjan inför det nya skönhets-väsen, som hon, kvinnan, med ett slag blifvit för honom.

Och hon sitter och ser ned på honom, orörlig, med ett halft undrande, halft för-stående leende i sitt ljufva, unga ansikte, omramadt af det mjukt nedfallande håret. Kroppen är lätt tillbakaböjd, armarna hänga viljelöst ned — hon är gripen af hans hän-förelse — hon låter sig tillbedjas! Det är en samlad skönhet i gruppen, något sällsynt helgjutet och harmoniskt.

»Jag gör mina arbeten som om de voré sprungna ur ett stycke,» sade också konstnären. »Kasta ut mina 'To mennesker' i rymden, och ni skall se, de hänga dock all-tid tillsammans!»

I nio månader har konstnären arbetat på detta verk, som nu står färdigt att utföras i marmor eller brons, hvilket det nu blir. — Om det blir i brons, förklarade professor Sinding, bör bronzen helst öfverdragas med en ljus gyllene patina, den han själf fram-ställer och nedlägger mycken omsorg på. Huru härmed blir och när konstverket kan stå färdigt i det nya materialet, kunde han icke nu säga. Men han uttalade lifigt och varmt sin önskan, att just denna grupp skulle komma att stå ute i det fria, helst i en grönskande park, »där älskande par om våren kunde stanna framför bilden och gripas af den stämning, den framkallade — höra näk-tergalarne slå och rista sina namn i trädens bark.»

Möjligen skulle man öfver gruppen kunna hvälva ett litet grekiskt tempeltak på smäckra pelare, tillade han.

Professor Sinding gjorde på mig intrycket af en man, som med kropp och själ, icke minst med själen, går upp i sitt arbete. Till sin gestalt magerlagd, jag höll nästan på att säga tård, med blick och ansiktsuttryck lif-liga och växlande, hade han detta lätt ner-vösa utseende, som är så naturligt hos en af våra mest moderna konstnärer i detta ords bästa bemärkelse. Hur mycket af nutid, af den tid vi lefva i, pulserar icke i hvarje hans

verk! Han är, synes det mig, vid sidan af van der Stappen och Meunier, den, som bäst förstår att gifva tidens tankar form, men, medan de båda andra mest tyckas hafva gripits af djupt sociala spörsmål, har Sinding i sina bilder lifvit oss den poesi, som vår tids människor bäst förstå och — bäst behöfva. Härom är han helt visst själf djupt medveten, såsom ett af hans yttranden, hvilket djupt tilltalade mig, visade.

»Vi konstnärer,» sade han, »äro ju ett slags präster, och den skönhetskult, som vi äro bärare af, vilja vi sprida bland människorna, bland de »små» och enkla, bland själfva folket. Jag tänker mig,» fortsatte han, »att ett samhälle aldrig kunde bättre verka för folkets förädlande och lyftande än genom att just på sådana platser, där människorna andas ut en stund efter hvardagslivets grå ena-handa, uppställa sköna bildverk. Där den enkla borgaren slår sig ned med sitt smör-gåspaket en söndagskväll, kan han så se upp till denna skönhetskapelse, och hans själ vidgas och glädes, medan kroppen hvilat.»

»En sådan bild är Hasselbergs 'Snöklockan,» tillade han. »Man andas likasom djupare, lättare, medan man ser på den. Det är en underbar skapelse, ett sant renässansverk, som kommer att stå kvar som en märkessten i modern konst.» Sinding dröjde särskildt vid den fina och säkra, eleganta teknik, som den svenske bildhuggaren utvecklat både här och i sitt andra mest kända arbete »Näckrosen».

Och jag tänkte på, hur skön Snöklockan stått däruppe i Glyptotheket, hur väl den tagit upp täflan med alla sina marmorgrannar — hur blid och underbart skär denna skapelse af vår så alltför tidigt bortgångne landsman är!

Professor Sinding sade mig, att han icke varit i Stockholm, men gärna en gång skulle vilja komma dit, och jag försäkrade honom, att han helt visst skulle blifva väl mottagen i vår vackra hufvudstad, samt att han i hvarje fall borde sända oss några af sin andes barn som föregångare. Han log och sade: »Maaske! De gaa ju nu over al vaerden, saa kunde de ogsaa godt naa did op!»

»Jag är ingen 'svenskätare,» tillade han skrottande, »för resten kan jag väl knappast mer kallas norrman, utan snarare kosmopolit, men här i Danmark trifves jag utmärkt. Här kan en konstnär, som haft olyckan att födas i ett litet land, godt känna sig i kontakt med världen.»

Det är sant, man känner sig i Danmark mer »europé» än uppe hos oss — det ligger så nära de stora kulturcentra, att deras puls-slag liksom gå öfver i dess blod.

ALMA WEINBERG.

EFTER SLUTADT DAGSVERKE. SKISS AF AMANDA LEFFLER.

(FORTS. O. SLUT FR. FÖREG. N:R.)

»**M**EN MIN älskade, ditt dagsverk är ju slut, du har ju redan läst in dina arbetsredskap.»

»Än se'n då. Du fordrar väl inte därför, att jag skall stanna i min säng.»

Hon såg på honom, tills han log.

»Du är ett troll, men allvarsamt, Elsa, hvad vill du att jag skall göra af min tid?»

»Hör,» sade hon lyssnande, »det är klockan, som ringer in arbetarna; innan vi hunnit ur skogen, ha de gått hem och kanske slutat sin måltid. Vi gå in till rättarn, det

är en så hygglig karl, och se hur han använder sin fritid.»

»Gunnar tycks tillämpa egna-hemssystemet,» sade doktorn och öppnade grinden till den lilla trädgården.

Doktorinnan knackade på.

De inträdde i ett stort vackert rum. Vid ena fönstret stod ett utslaget bord, på hvilket låg klädsöm. Vid symaskinen bredvid satt hustrun, en liten flicka hjälpte henne att draga ut tråckeltrådarna.

Vid andra fönstret hade mannen tagit plats. I knät hade han ett spädbarn, framför honom stod en liten gosse och sporde om sina lek-saker. Han svarade förströdd och försökte att få läsa i en tidning, men hindrades af båda barnen.

»Det var rart främmande,» utropade hustrun och gick emot de inträdande.

Mannen lade ifrån sig den lille och satte fram stolar.

Doktorinnan gick fram till vaggan, medan doktorn talade om arbetstiden; han förvånades öfver, att de slutade redan klockan sex på landet.

»Vi ha lika lång tid som vid sågen och liksom arbetarne där betalning för öfver-tid.»

»Hvad tar då Andersson sig till under den långa kvällen?» sporde han åter och syntes mycket intresserad.

Doktorinnan hade också satt sig.

»Jag behöfver ju tid också för mitt eget. Vi ha trädgårdstjappan och det är alltid något smått som behöfver lagas, veden skall sågas och så ett som annat, så kvällen slinker snart undan, och så,» han teg några ögonblick, »har jag ju familj, och den har väl också litet rätt till mig.»

»Ja, det är verkligen inte för tidigt,» inföll hustrun, »att arbetsgifvaren fått syn på, att arbetaren också är en människa. Man ska väl inte bara släpa hvar på sitt håll, utan nå'n gång känna att man är man och hustru.»

»Andersson läser åtskilligt,» anmärkte doktorn och granskade böckerna i en liten när-stående hylla.

»Disponenten fordrar, att man skall följa med. Han håller flere tidskrifter för jord-bruket. Se här.» Han tog fram en hel bunt.

»Och frun vill också att jag skall läsa,» sade hustrun, »men det blir allt han, som får göra det, medan jag lappar och lagar. Det räcker så väl till.»

Det blef en paus. Den lilla flickan hade dragit ut sista tråckeltråden. Hon stod och hängde på sin mor, medan hon förlägen såg på de främmande.

Doktorinnan vinkade henne till sig, sporde hvad hon hette och fick henne snart helt frimodig.

Föräldrarna kände sig stolta öfver hennes kloka svar.

»Vår fru,» sade hustrun, »talar så ofta om sina föräldrar och sitt hem och säger alltid, när det är något: så ville min mor, och så gjorde min far.»

»Gör hon? Min praktik tog mig dock så helt i anspråk, att jag hade föga tid för de mina.»

»Men så gjorde också doktorn ett dagsverk som förslog. Att herr doktorn gaf min far synen ha vi aldrig glömt.»

»Er far,» doktorn letade i sitt minne, »han hette naturligtvis Andersson, och det är ett så vanligt svenskt namn, men hvarifrån kom han?»

»Han hette Anders Pers och var från Rankhyttan.»

Förnämsta tvättmedel

äro och förblifva dock vid finare tvätt

HYLINS
Ekonomi-Tvål

och vid gröfre tvätt (byk)

HYLINS
Prima Tvätt-Tvål

»Ja, nu minns jag.» Den skicklige läkarens blick lyste upp, men slappades snart af vemod. »Det är slut nu,» sade han bittert.

»Kanske med dagsverket, men doktors kväll kan bli lång, en riktigt skön sommarkväll, hoppas jag.»

»Och så har herrskapet de välsignade små barnbarnen,» inföll hustrun.

»Gamle far,» fortsatte mannen, »brukade säga, att ålderdomen aldrig fick tag i den, som hade ungdom omkring sig.»

»Tack,» sade doktorn varmt och skakade Anderssons hand.

»Tack själf för att herrskapet tittade in till oss. Vi ha alltid önskat att få tala vid fruns föräldrar.»

Utän för silade aftonsolen sina strålar genom det fina löfverket på hängbjörkarna, som på ena sidan kantade bygatan. Bakom dem stod barrskogen, däri trast och gök ömsom läto höra sina toner.

På andra sidan lågo arbetarnas hem omgifna af trädgårdar, och längre fram vidtog den väl skötta parken, som omgaf det stolta boningshuset. Detta låg högt och uppe i backslutningen syntes en liten röd prick. Det var fyraåringen Kurt, som i sin röda rock, byxor och hufva ilade dem till mötes.

Han var smärt och späd, nästan som en vindfläkt, och han kom med iltågsfart, en riktig maskin. Den lilla armen gick som ett hjul, ångan frustade, hvisselpipan ljöd. Han hvarken hörde eller såg.

»Glöm ej att bromsa,» ropade morfar, när han hven förbi.

Efteråt kom Olle, store bror. Äfven han sprang, men hade inte fullt så brådtom. Dessutom hade han händerna fulla med växter. Hans friska runda kinder hade en höjd färg och de drömmande bruna ögonen något beslöjadt.

»Morfar, hvad heter den här växten?» Han räckte fram en. Doktorn granskade den och sade dess latinska namn. Otto hade en hel mängd. »Och den, och den?»

»Hur gammal är du nu igen?»

»Nio år i nästa månad.»

Doktorn sporde, om han samlade växter och hvem som hjälpte honom.

»Det gör far, men han har sagt mig, att morfar är mycket styfvare, och därför skulle jag fråga, om morfar vill gå med dig på ången, där är så väldigt många.»

Doktorn såg på sin klocka.

»Nu är det snart kvälldags för er, men i morgon efter frukosten kan du få följa med mig dit bort.»

*

Otto hade för dagen ledsnat på botaniken och fått gå sin väg, men doktorn satt ännu kvar i parken och tittade på några växter.

På den kulle, där han slagit sig ner, var han ostörd, men hade själf en förträfflig utsikt öfver park och trädgård och öfver ett

stort stycke af den ganska breda älf, hvilken som en strid flod flöt förbi och ett stycke från gården bildade fall, hvilka drefvo kvarn och sågverk. Arbetet där var i full gång, men hit upp nådde bullret endast som ett doft sorl.

Han väcktes ur sina botaniska funderingar genom bullret af en liten barnvagn, som af professorn kördes fram på den grusade gången. Elsa gick bredvid, och doktorn såg genom löfverket, hur försiktigt hans måg undvek alla små stenar, och hörde hans ömma tonfall, när han talade till sin hustru.

Från ett annat håll ljöd ett muntert skratt. När det kom närmare, var det två som gnabades, nedanför kullen försonades de och kysste hvarandra. Det var Henrik och hans fästmö.

»Elsa,» ropade disponenten från gårdsplanen, och hans lilla dotter skyndade fram. »Elsa,» ljöd det återigen. Det namnet samm på ljudvägorna, men så fanns det ju i tre generationer, och hvarje familj hade sin, alla härstammande från hans egen Elsa.

Doktorn blef åter tankfull. Hans och hennes ungdom skymtade förbi. Hon var endast 16 år och han 26, då de svuro hvarandra trohet. Han såg sig åter som fästman. Så kär hade ingen varit, det kunde han nästan gå ed på. Efter fyra år var han gift. Första känslan af faderslycka ilade åter genom hans själ, men — han ville inte fortsätta.

Han hade varit lycklig i besittningen af Elsa. Han visste så fullt väl, att hon var och förblef hans i alla skiften, och därför hade han hängifvit sig åt sin praktik. Hemmet och barnen hade hon skött. Aldrig en misstämning hade kastat skugga öfver deras äktenskap. Han beundrade henne och lät henne vara oinskränkt herre inom hennes egen värld; behöfde han henne på annat område, visste han, att hon äfven där skulle kunna dela hans intresse, men där pröfvade han henne sällan, han nöjdes med vissheten om, att hemmets ekonomi var i de bästa händer, och kände sig stolt öfver, att barnen gjorde dem heder, med ett ord, han hade varit en mycket lycklig man — och ändå —

Sedan besöket hos Andersson i går afton hade han icke varit riktig lugn. Plikten mot det egna hemmet, mot hustru och barn oroade honom. Han hade icke sofvit godt. Han sof ju vanligen dåligt, när han fick något särskildt att tänka på, och förmodligen hade han också legat vaken den natten, ja, kanske många, kanske hela den oroliga vintern. Det hade han icke förr reflekterat öfver — men när han såg sin måg med barnvagnen, var det som en anklagelse. Hans Elsa hade alltid fått gå ensam. De där vänliga omsorgerna hon saknat, ja, han hade så vant sig vid, att hon skulle vaka öfver barnen och sedan bära omsorg om alla, att han aldrig tänkt sig det som en uppoffring.

När han lade ned sin praktik och flyttade från hufvudstaden, skulle de ju börja på nytt och endast lefva för hvarandra, han hade ju för den skull valt ett hem långt ifrån alla barnen — och så hade hon äfven där fått gå ensam — så riktigt ensam.

Skulle han ännu kunna förändra förhållandena? Han tog af sig glasögonen och tor-kade dem.

Mellan trädstammarna skymtade något ljusst. Det närmade sig kullen. Han satte på sig glasögonen och såg riktigt.

Det var hans hustru med sin lilla sondotter, farfars älskling. »Faffar, affar,» ropade den lilla och släppte farmors hand.

Han kom dem till mötes, men denna gången gick han förbi barnet, slöt sin egen Elsa i

famn och förde henne till den soffa, som han nyss lämnat.

Med armen om hennes lif föll han åter i tankar.

Torsten befann sig i närheten, och då han såg sin lilla flicka ensam i backen, skyndade han till henne.

»Har du sett våra föräldrar?» frågade fru Karin nedifrån en gångstig.

»Ja, de sitta häruppe.»

Rätt snart var hela barnskaran samlad. Damerna hade medtagit sina handarbeten.

»Jag tror min mamma har glömt sin sypåse,» sade skämtande löjtnant Germund. »Ska jag hämta den?»

»Jag vet hvar mormors Nya testamente ligger,» sade lilla Elsa och var på språng.

Doktorinnan log vemodigt.

»Det är som ni trodde, att jag aldrig behöfde hvila.»

Hennes man lade smekande hennes hufvud mot sitt bröst. De gamla syntes vilja vara ensamma och en efter annan aflägsnade sig.

Elsa sof. Doktorn vågade knappast andas. Hvarje ljud, äfven fågelkvittret plågade honom. Han blef ängslig.

Hon reste sig hastigt.

»Du fruktar för att mista mig,» sade hon ömt och kysste honom.

Han såg frånvarande på henne.

»Jag har ju ingenting sagt.»

»Till mig —» Hon log. »Tror du inte ändå, att jag vet hvad du tänker; om jag icke kände och anade, så älskade jag ju icke.»

Han syntes fortfarande borta.

»Otto,» sade hon lekfullt och tog af honom glasögonen. »Se riktigt på mig.»

»Jag är en usel egoist, men du är en ängel, som ändå håller mig kär.»

Hon log åter.

»Det är rätt egoistiskt, ty det är bara i din närhet, som jag är lycklig, men jag har alltid hoppats, att den dag skulle randas, då du fick litet tid öfrig åt mig. När vi flyttade in i det nya hemmet, trodde jag, att den var kommen: när du äfven där blef bara doktor, tröstade jag mig med, att när solen för oss sista gången dalas, och vi flyttat upp i fadershemmet, vi där, när alla höljen brustit, skulle få lefva för hvarandra.»

»Tror du, att jag passar där?»

»När du nu ändtligen ställt undan dina arbetsredskap, kanske jag kunde få hjälpa dig att bli hemmastadd där ofvan. Det är ljufvligt, när kvällen kommer att få språka om morgongryningen.»

EN HEDERSMAN. SKILDNING FRÅN FRANSKA FRÄMLINGSLEGIONEN AF EDVARD STJERNSTRÖM.*

DEN POPULÄRASTE och på samma gång originellaste af våra officerare är utan gensago kapten *Jean Hoff*. Han är ock den äldsta såväl till lefnads- som tjänsteår. Nära de 65, har han varit officer i 30 år och af dessa har han tillbragt nästan hela tiden i vårt regemente.

* På Wahlström och Widstrands förlag utkommer inom kort en andra samling af Edvard Stjernströms »I franska Främlingslegionen». Vi våga förutspå denna följd ett lika välvilligt emottagande som dess föregångare och antaga som säkert, att Iduns läsare skola begagna tillfället att formera närmare bekantskap med hr S. som nu under tvänne år såsom vår specielle Pariskorrespondent på ett talangfullt sätt hållit dem å jour med händelserna i den stora världsstaden.

Vi återgifva här från författarens manuskript ett litet profstycke ur det underhållande arbetet.

Till börden Elsassare, från trakten af Muhlhouse, var han vid tiden för kriget 1870—71 *garde-chasse* (ungefär vårt skogsvaktare) i denna provins. Strax vid krigets början övergaf han emellertid sitt fredliga yrke för att som *franc-tireur* sluta sig till en af dessa friskaror, som med en tapperhet utan like, med en hårdnackethet utan motstycke kämpade mot den tyska invasionen.

Allt motstånd var emellertid förgäfvat, och vi veta huru kriget slutade med att provinserna Elsass och Lothringen övergingo i tyska händer. Den då omkring 35-åriga Hoff, som ej ville finna sig i de nya förhållandena, flyttade som så många af sina landsmän öfver till Frankrike. Med bibehållande af den löjtnantsgrad han under kriget vunnit inom sin frikår, förflyttades han till ett linjeregemente.

Tapper soldat, saknade han emellertid den för en officer nödiga teoretiska underbyggnaden. För att i någon mån söka upphjälpa Hoff's bristfälliga uppfostran, satte man honom i ett förberedande militärinstitut. Detta behagade emellertid ej den förbi skolgången långt hunne, redan gifte mannen, hvarför han helt resolut förklarade, att kunde man ej använda honom sådan som han var, så föredrog han att återgå till sitt gamla yrke. Man föreslog honom då att taga transport till främlingslegionen och hit kom löjtnant Hoff i början af år 1873.

På den tiden var tjänsten här en annan än nu. Tidrymden 1870—85 kan betraktas som ett enda oafbrutet fälttåg mot araberna. Öfverallt var Hoff med och öfverallt utmärkte han sig. Efter det syd-oranska upproret och besättandet af Tunis började det emellertid blifva lugnt här i Nordafrika och så följde Hoff med på expeditionen till Sudan, Tonkin, Madagaskar och Dahomey.

Sedan han utnämnts till kapten redan 1875, var det slut med allt avancement, men hade tapperheten ensamt varit villkoret för befordran, så hade Hoff för länge sedan varit marskalk af Frankrike! Nu kunde man emellertid ej på annat sätt än med medaljer belöna hans förtjänster.

Sådana äger han ock i mängd, och antagligen är kapten Hoff den mest dekorerade inom hela legionen. Utom Hederslegionens officerskors och militärmedaljen innehar han »Dragon d'Annam» »Cambodjas stjärna» och ett par andra exotiska ordnar samt dessutom närmare ett 20-tal fälttågsmedaljer.

Det är knappt att det breda bröstet räcker till för alla dessa dekorationer, och den gode kaptenen brukar själf skämtsamt säga, att han är i förlägenhet hvar han en gång skall placera »Palmes academiques!» Att denna hans farhåga är tämligen ogründad, framgår emellertid af denna lilla skildring.

Kapten H. är emellertid en enkel man, som ej älskar prål och grannlåt, och med undantag af den 14 juli uppträder han aldrig annat än med de obligatoriska Hederslegionens kors och militärmedaljen.

Men lika många som hans medaljer, och för visso mera ärofulla, äro ären efter alla de blesyrer han bekommit. På samma gång dessa utgöra en historik öfver alla de fälttåg legionen under de sista 30 åren tagit del i, äro de samtidigt en profkarta på de mest olika vapenslag.

Vänstra ögat är borta, utstunget af en dahomeyansk lans, den ursprungligen romerska näsan har af en annamitisk yatagan förvandlats till en uppstående, vänstra handen bär endast tre fingrar, de två har en kroksabel klippt af, och det högra benet är stelt till följe en kvarsittande mausekula.

Han är just ej någon skönhet, kapten Hoff, men jag tror ej att han någonsin kunnat skryta af ett förföriskt yttre.

Ett ansikte med grofva drag, men med ett charmant yfvigt lockigt grått hår och ett likaledes grått kortklippt skägg. Till en öfverkropp, tillryxlad för en jätte, ett par löjligt små men kraftiga ben, som dock tyckas hafva »satt sig» för tyngden. Uniformen, alltid snygg och putsad, är dock hårdt sliten, och med goda ögon kan man upptäcka en och annan lapp och stoppning, som dock vittna godt om madame Hoff's skicklighet i denna konst- art. Men man skall ej se kaptenen till fots utan till häst. I spetsen för sitt kompani på sina hvita »Spadassin» blir han en den ståtligaste krigaretyp man gärna kan få se. Trots sina år och sina små korta ben anses kapten H. som den skickligaste ryttaren inom regementet, och det har hänt, att man från Spahis kommit hit med hästar, hvilka man där ej kunnat få bukt med, men som efter några volter under vår kapten blifvit stilla som mulor.

(Forts.)

VILLOSPÅR. BERÄTTELSE FÖR IDUN AF MOLL.

(SLUT FR. FÖREG. N:R.)

DET ENA minnet följdes af det andra. Men i det längsta kämpade han emot deras makt och blygdes öfver sig själf, att han kunde låta en sådan fabelaktig lögn få insteg hos sig. Och då morgonen kom med sol och ljus, tycktes honom den gångna natten blott vara en ohygglig dröm och ju längre dagen led, ju lättare blef hans hjärta. På aftonen gick han för att hälsa på mamsell Hanna, som nu bebodde en liten treflig våning i staden, hvarest hon bekymmerfri kunde tillbringa sina dagar, blef naturligtvis mottagen med förtjusning, och medan gumman bullade upp en liten festlig supé till »sin gosses» ära, såg Ivar sig om i det trefliga rummet med dess allehanda småting. Han bläddrade likgiltigt i en hög illustrerade tidningar af fjorårets årgång och lade märke till, att han sett dem förr, påminnande sig att fadern brukade hålla tidskriften; han hade många gånger sett den ligga på bordet i vänt-rummet. I det han strök ett skrynkladt blad slätt, kände han med handen ett hårdt föremål och när han bläddrat genom ännu ett par nummer, blef en anteckningsbok synlig, inbunden i brunrött skinnband med stälklämmare, på hvilken voro gravfverade initialerna T. H. Den hade tillhört hans far. Hur hade den väl hamnat bland tidningarna? Han ögnade likgiltigt genom innehållet — en massa anteckningar af olika slag — och fick till slut syn på en liten, tämligen nött porträttram af pressadt läder, som stack upp ur fickan på bak-pärmen. Han drog fram den. Den inneslöt hans hustrus porträtt. Då först var det, han fattade det förfärliga i all dess verklighet. Hur länge han satt och stirrade på talismanen till den dödes hemlighet, visste han icke, men när Hanna kom med tebrickan, stack han hastigt kortet på dess förvaringsplats. »Ivar tittar i tidningarna, ser jag,» pratade hon, under det hon ordnade bordet, »jag tog dem med mig i höstas, men de blefvo undanlagda på ett kontor och jag tog inte fram dem förrän i går.» — »Se här, Hanna, hvad, som låg bland dem,» Ivar visade boken — »en af pappas anteckningsböcker.» Gumman slog ihop händerna. »Är det möjligt! Om Ivar kunde tänka, hur jag letat efter den. Se, Torsten ville äntligen ha reda på den sista dagen — när det hade hänt — själf kunde han ju inte röra sig — han bad mig söka; han påstod, att han haft den i fickan på jaktrocken dagen förut. Jag sökte i alla rockar och alla fickor — omöjligt. Han var så orolig, att den inte hittades och jag måste lofva att bränna upp den, om den någonsin kom till rätta.» — Ivar stod tyst. Därefter gick han till kakelugnen, där en brasa flammade, och inom en minut var det stumma vittnet förvandladt till en liten hög kolnadt flarn, som med luftdraget hvirflade upp i rökfånget.

Den natten ljöd i det ödsliga hotellrummet en mans bittra, förtviflade gråt. Hans tro på sanning, på kärlek och heder hade krossats — krossats af dem, som han mest af alla älskade och trodde på: hans fader — och hans hustru. Hans heligaste, hans djupaste känslor hade de kränkt; bedragit honom — ljugit, hycklat för att skona honom — kanske — bättre hade varit, att säga honom allt — han skulle gifvit Elsa fri, ja, det skulle han gjort — men att Elsa så bedragit honom, det gjorde så ondt — så ondt! Hvarför hade han ej fått dö, den gången han var sjuk! Det måste ovillkorligen blifvit en utsäglig lättnad för de båda, som vakat vid hans bädd — hade de väl kunnat önska honom lif och hälsa? Far — far — kunde du det — kunde du? — Men när den första förtviflade smärtan var gången och han gråtit sig trött, steg vreden upp inom honom. Ansikte mot ansikte med sin hustru skulle han icke skona henne — han hade ingen tanke på, hur ömtålig hon för tillfället var — när han stod framför henne, tog vreden öfverhand och det var med en känsla af äckel han lämnade henne och låste sin dörr.

Han låg på soffan och stirrade ut i mörkret. Hade endast en tanke: sofva — sofva. En dof likgiltighet för allt annat hade bemäktigat sig honom i det öfverretade tillstånd han befann sig. Och som han så låg, slötos de trötta ögonen, tankarne grumlades, allt försvann, som i ett töcken, andedräkten gick tung och djup. Han sof.

*

Då han vaknade, var det full dager och solen lyste in vid sidan af gardinen. Bullret af den stora stadens arbete och åflan hördes från gatan — det var långt lidet på förmiddagen. Han sprang upp och for med handen öfver pannan — huru länge

hade han sofvit och hvarför hade han legat här? Någoting hade hänt eller hade han drömt, måhända? Men så framträdde allt som den barmhärtiga sömnen låtit honom glömma, och han mindes.

Han drog upp rullgardinen och såg ned på gatan. Hur människorna ilade om hvarandra, möttes, trängdes och skyndade framåt, brådslande och rastlösa. Hur tröttande föreföll det honom icke! Äfven han hade en plats bland dem, skulle snart vara med i vimlet, gå till arbetet — hem igen — tillbaka nästa dag — eller han kunde ta tjänstledighet — resa — flacka jorden rundt — nej! Hur skulle han väl kunna lefva?

Tanken dvaldes ej en minut i hans arma, utpinade hjärna, förrän handen var sluten om den lilla, blänkande tingesten ofvanför skrifbordet. Ivar var af naturen religiöst anlagd; han trodde på Gud, han trodde på evigheten, men nu var han nere i förtviflans djup och vågorna slogo samman öfver honom och han menade sig hafva rätt till att taga sitt lif.

Då hörde han plötsligt ett besynnerligt ljud. Det var ett skrik, så gällt, så klagande, men stämman var helt späd; en dörr stängdes och allt var åter tyst. Först fattade han icke hvad det var. Men sedan förstod han, att barnet var kommet — hans barn.

Jungfrun kom strax därpå in och han stod vid fönstret, med ryggen åt rummet, medan hon berättade, att frun fått en gosse på natten och varit så sjuk, så sjuk, men inte velat de skulle väcka notarien, ty han var inte kry, när han kom hem på kvällen och behöfde sofva, sade frun. Men ofta hade hon bedt dem gå in och se efter, om han sof lugnt. — Ville notarien äta nu? Hon skulle genast servera frukosten. Kanske han ville gå in i sängkammaren först? — Ivar mindes sedermera som i en dröm, att han sett Elsa, matt och blek, på de hvita kuddarne och därefter lutat sig öfver korgvagnen, där ett rödt, rynkigt litet ansikte gjorde de förunderligaste grimaser och två små händer krafades på filten med maskliknande fingrar. Men »frun» förklarade myndigt, att det var en ovanligt stor och duktig gosse, gratulerade den unge fadern, sade sedan, att lilla mamman behöfde sofva och stängde resolut dörren efter Ivar. Kommen in i sitt rum, låste han in revolvren. Den vägen var spärrad nu, det förstod han. Ett nytt kraf hade ställts på honom; för barnets skull måste han lefva.

Och dagar och nätter gingo. Hvar och en af dem var en kamp, som han måste bestå. Hvert han blickade, fingo hans ögon ingen tröst. Tillbaka ville han icke se, ty äfven öfver de minnen från barndomen och hans första ungdom, hvilka varit honom kära, hvilka alla stått i samband med fadern, som varit den trofaste kamraten, den bäste vännen, ända sedan han gungat på hans knä, sedan de ömma, kraftiga fadersarmarne burit det trötta barnet — öfver allt detta hade skuggan af det förfärliga fallit mörk och tung. Han dömdes icke fadern — nej! Om han återvände till lifvet och stöde framför sonen, med öppna armar — och att hans famn skulle vara öppen, det trodde Ivar, ty han hade den vissheten, att fadern, trots allt, haft honom kär — då skulle Ivar gömt sitt hufvud vid hans bröst och gråtit sig matt, som så mången gång förr, när barnsliga bekymmer tryckt honom; alldeles som fordom — men dock så förfärande olika.

Det var honom tungt att se tillbaka, men tyngre framåt. Någon lycka kunde lifvet icke mera skänka honom och aldrig kärlekens lycka. Ty den kvinna han älskat, var lika död för honom, som om hon varit stoft i stoftet, den Elsa, som lefde och var hans hustru — det var någon annan. Ty den Elsa, som han haft så kär — hon skulle aldrig, aldrig velat bedraga honom — låt vara, att hon gjort det för att skona honom — men ett bedrägeri var det dock. Två gånger dagligen — på morgonen och efter middagen, — vistades han några minuter hos henne i sofrummet, frågade, hur hon mädde, talade om ett par likgiltiga saker — sedan gick han, efter att ha sett på gossen. Bara dessa korta minuter voro en plåga för honom. Han förstod, att det måste komma till någon förklaring mellan dem: det sista ordet var icke sagdt och han väntade, att hon skulle tala.

Maj var inne och våren kommen på allvar. Trädens knoppar svällde; gatorna lågo hvita och torra i eftermiddagssolens sken, när han gick hem från sitt arbete. Det låg något berusande i luften, en doft af violer, af späd grönska och frisk mylla, vinden fläktade ljum, vattnet glittrade vid kajerna i solskenet; människorna, som vimlade om hvarandra, sågo helt glada och förväntansfulla ut. Han visste det var våren, men honom gjorde den ännu tröttare; hans hufvud var tungt, hjärtat än tyngre och det skarpa solljuset kom hans ögon att svida. Hemkommen åt han sin ensliga middag och dröjde en stund vid kaffekoppen och cigarren. Sedan

reste han sig och gick dit in, under tiden undrande, om gossen var vaken. Ofrivilligt hade han börjat intressera sig för barnet; en gång, när Elsa sof, tog han den lille ur sköterskans armar och kysste hans silkesmjuka kind två — tre gånger, under det en känsla af smärtsam ömhet dallrade genom hjärtat.

Nu sof han lugnt i sin korgvagn, tätt vid moderns bädd, i det höga, ljusa rummet, fyllt af aftonsolen och doften af violerna, som Ivar på dagen köpt af en liten tös och skickat hem. — Elsa nickade allvarligt åt Ivar, seende upp från ett bref, hon låg och läste. — »Från Hanna,» sade hon sedan och räckte honom det. Han läste den gamlas hjärtliga ord, ställde till Elsa, som svar på det meddelande Ivar sändt henne om gossens födelse. Till slut stod det: »Tack för er vänliga bjudning till mig att komma upp, när den lille skall döpas. Han skall väl heta Torsten, kan jag tro. Det är så underligt att tänka, att Torsten, om han nu lefvat, skulle vara farfar!» — Elsa såg, hur han ofrivilligt kramade papperet tillsammans och hur rodnaden steg mörk på hans ansikte.

»Ivar,» sade hon »sätt dig här; jag har något att säga dig.» Han gjorde så och drog ett djupt andetag.

»Då jag var sjuk, när gossen föddes, önskade jag att få dö — det var endast ett band, som fäste mig vid lifvet; det, att säga dig allt, inte för att rättfärdiga mig — nej — men för att åtminstone något förminska min stora skuld till dig, genom att ärligt bekänna den.»

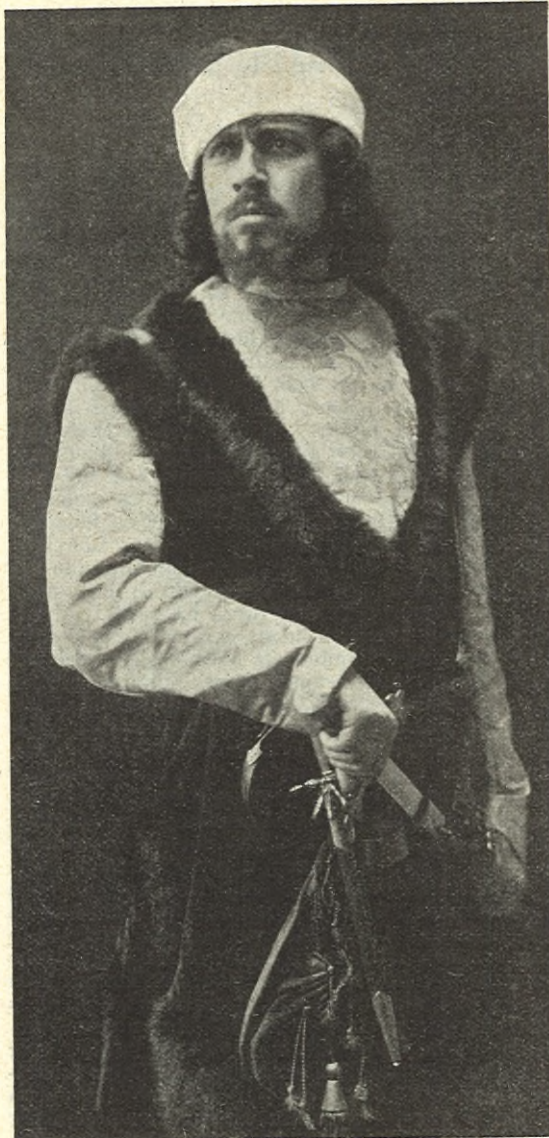
Och hon berättade för honom hela historien; icke förmildrande, icke förvärrande förtäljde hon sagan om två förvillade hjärtan, tung för en hustru att förtälja, tung för en make att lyssna till. Tvänne gånger bad han henne hålla upp — hennes ord vred omkring knifven i såret — men hon fortfor till slutet . . . Då var hon mycket blek och fram under de slutna ögonlocken runno två tårar — de bittraste hon någonsin gråtit.

Sedan sade hon: »Nu vet du allt. Och då vet du också, att jag blef din hustru i det ärliga uppsätet att godtgöra hvad jag brutit mot dig. Jag trodde mig vara stark nog att öfvervinna mig själf — när jag märkte att jag sviktade, var det för sent att vända om. Nu är det kanske bäst, att du går din väg och jag går min; det är du, som får afgöra det.»

Forskande såg hon på honom. Och då såg hon, att den barnsligt veke ynglingen var försvunnen; mannen, skärpt i verk, vorden fastare i bedrövelsen hade trätt i hans ställe. Hennes sista ord berörde ett ämne, på hvilket han grubblat dessa dagar — skilsmässan. Hans svärmande kärlek till henne var död — skulle aldrig mera uppstå. Skuggan, som fallit öfver deras lif skulle — måhända — skingras, men försvinna — aldrig!

Men han kände, att mellan dem fanns ett band, starkare än lagens; något, som tillhörde dem båda, någon, som hade kraf på dem båda, en plikt, som de gemensamt måste fylla.

Så svarade han henne, och öfver det fridfullt slumrande barnet möttes deras händer.

A. Blomberg foto.

EINAR FRÖBERG SOM PRINZIVALLI.

TEATER OCH MUSIK.

HR EINAR FRÖBERG, den talangfulle och sympatiske unge skådespelaren vid Svenska teatern, har, som bekant, under den nu började höstsäsongen uppträtt som Prinzivalli i det Maeterlinckska dramat »Monna Vanna» och genom sitt samvetsgranna återgifvande af den mycket fordrande rollen vunnit publikens bifall. Vi ha därför ansett, att ett porträtt af den unge artisten i nämnda uppgift skulle intressera vår läsekrets,

allrahelst nu, när en rätt allvarsam olyckshändelse drabbat hr F. och för någon tid lagt hinder i vägen för hans uppträdande såväl i denna som andra roller. I måndags afton inträffade nämligen å Svenska teatern, då »Monna Vanna» uppfördes, att spritlampan i Prinzivallis tält plötsligt exploderade och brände hr F. i ansiktet så illa, att representationen måste inställas. Lyckligtvis skadades ej ögonen, så att något framtida men af händelsen är icke att befara. Dock torde det dröja någon tid innan brännskadorna hinna läkas, hvadan hr F. tillsvidare är urständsat att tjänstgöra.

KONSERTFÖRENINGEN, som under sin första musiksäsong utvecklade en så högst förtjänstfull verksamhet och äfvenledes vann en så välförtjänt uppmuntran, att biljetterna till alla dess konserter blefvo abonnerade i förväg, gifver sin första konsert den 6 instundande oktober. Vi taga för gifvet, att det nya musikåret för sällskapet skall hafva att uppvisa samma framgång som det förra. Konsertmästaren Tor Aulin står fortfarande som sällskapets dirigent.

Vid den första konserten kommer programmet antagligen att upptaga kompositioner af den nu så berömda engelske tonsättaren Edvard Elgar samt af Emil Sjögren och möjligen en ny symfoni af Vilh. Stenhammar. Vid novemberkonserten blir programmet hufvudsakligen finskt, och kommer denna konsert att ledas af den finske kompositören Armas Järnefelt. Vid denna konsert medverkar hr Aulin som solist i någon af Mozarts violinkonserter.

DAMERNAS MUSIKBLAD, som under sommaren utgifvit ett dubbelnummer hvarje månad med en hel del anslående kompositioner af framstående tonsättare, såväl in- som utländska, förbereder ett synnerligen intressant oktoberkvarter. Som bekant utlyste Musikbladet i våras en musikalisk pristäffing. Prisdömarne i densamma, förste hofkapellmästaren Conrad Nordqvist, tonsättaren Vilh. Stenhammar och musikkritikern dr A. Lindgren, hafva nu fullgjort sitt värf och resultatet af täffingen kommer att offentliggöras under årets sista kvartal. Början göres redan i första oktobernumret och därefter kommer en af de till pris föreslagna kompositionerna att införas i hvarje nummer intill årets slut. För dem, som intressera sig för god musik, torde det vara skäl att snarast möjligt abonnera å Damernas Musikblad för sista kvartalet antingen å närmaste postanstalt eller i bok- och musikhandeln. Priset är för hela kvartalet med ett 20-tal kompositioner och en intressant textafdelning endast kr. 2:25.

PRENUMERERA PÅ

IDUNS MODETIDNING.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN,

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 27 SEPT.—3 OKT. 1903.

Söndag: Soupe à la reine; hummersalad med rémoulade-sås; älgstek med legymer; äpplen med maräng och vispad grädd.

Måndag: Falsk hare med blomkål; Eskilstunasoppa med kokosbröd.

Tisdag: Kall älgstek med potatis-salad; rismjölspudding.

Onsdag: Morotspuré med rostadt bröd; stekta rödspottor med brynt smör och potatis.

Torsdag: Ärtor med fläsk; grädd-plättar med sylt.

Fredag: Kåldolmar; soppa på rödvin.

Lördag: Bräckt skinka med stufvade bondbönor; ölsupa med ägg.

RECEPT.

Soupe à la reine (f. 6 pers.). 1 höns, 1 kg. kalflägg, 3½ lit. vatten, ½ msk. salt, 1 morot, 1 palsternacka,

1 liten purjolök, 3 hvitpepparkorn, 3 äggulor.

Beredning: Hönset plockas, svedes, urtages, sköljes och lägges i friskt vatten omkr. 12 tim. Det tages därefter upp, torkas väl och lägges i det kalla vattnet tillika med den skällade kalfläggen och saltet samt sättes på elden att koka. Då soppan kokat upp skummas den väl och de ansade rotsakerna jämte hvitpepparkornen iläggas, hvarefter soppan får koka tills köttet är mört ell. omkr. 4 tim. Köttet skäres i små bitar, benen krossas och kokas en timme längre i buljongen, som därefter silas, skummas och afsmakas. Äggulorna vispas upp i soppskålen, soppan tillsätts under kraftig vispning och det sönderskurna köttet iläggas.

Soppan serveras med stekt — eller rostadt bröd.

Hummersalad med rémoulade-sås (f. 6 pers.). 1 burk hummer å 2.70, ½ msk. kapris, 2 anjovisar, 1 knif-sudd fint hackad portug. lök, 2 äggulor, 10 tsk. fin matolja, 2 tsk. ättika.

Beredning: Hummern lägges på sikt att väl afrinna. Kaprisen hackas fint och anjovisen renas och skäres i fina tärningar. Äggulorna röras väl och tillsätts med matolja, 1 tsk. i sänder. Då 5 tsk. matolja äro iblandade till-

sättes hälften af ättikan, därefter resten af matoljan och sist återstoden af ättikan, under det att säsen röres ½ tim. hvarefter de öfriga kryddorna sakta nedröras. Hummern upplägges på ett fat, säsen hälls öfver och anrättningen garneras med grönsalad.

Älgstek (f. 12 pers.). 3 kg. älgstek, 2 msk. salt, 3 lit. vatten, 3 msk. ättika, 2 hg. späck, 4 msk. smör (80 gr.). ½ tsk. hvitpeppar, 1½ lit. buljong ell. vatten.

Sås: 2 msk. smör, 3 msk. mjöl, köttjus, 2 dcl. tjock grädd.

Beredning: Köttet bör vara af unga djur. Det ingnides med saltet och får ligga i vattnet utspädt med ättikan 1—2 dagar. Det upptages och inklappas väl i en köttbandduk. Späcket skäres i fina strimlor och därmed späckas steken i täta rader sick sack. Smöret brynes i en stekgryta, köttet nedlägges däri, och brynes väl på alla sidor, hvarefter den kokande buljongen tillsättes litet i sänder, och steken får sakta steka med tätt slutet lock 3—4 tim. Under stekningen vändes den två gånger.

Köttet skäres i tunna skivfor, och upplägges högt på varmt serveringsfat, garneras med legymer och grönsalad.

Köttjusen silas och skummas, smör och mjöl sammanfråsas, köttjusen påspädes

litet i sänder och säsen får koka 10 min. Grädden tillsättes och säsen får ett uppkok samt afsmakas.

Äpplen med maräng (f. 6 pers.). 1½ kkp. krossocker, 2 dcl. vatten, 10 stora goda äpplen.

Marängmassa: 3 äggghvitor, 4 msk. socker.

Beredning: Af sockret och vattnet kokas en klar lag. Äpplena skalas, skäras i stora klyftor. Läggas direkt i sockerlagen för att bibehålla sin färg och kokas därefter klara. De upptagas med hälslef, läggas på ett fat att kallna och lagen hopkokas.

De upplägges därefter pyramidformigt på ett fat som tål ugnsvärme och lagen hälls öfver. Äggghvitorna vispas till hårdt skum, vispningen fortsättes ¼ tim. och sockret nedröres försiktigt. Marängmassan spritsas därefter genom krusig strut eller blecktratt öfver frukten och fatet insättes i svag ugnsvärme. Då marängen är torr och fått ljusgul färg uttages den, får kallna och serveras med vispad grädd ell. vaniljsås.

Eskilstunasoppa (f. 6 pers.). 1 dcl. korngryn, 2½ lit. lit. vatten, 1 lit. färska, syltiga äpplen, 1 kkp. krossocker, 2 äggulor, 2 dcl. tjock grädd.

Biscuit, krusbärssylt.

Beredning: Grynen sköljas väl och

påsättas att koka i kallt vatten. Äpplena sköljas, torkas, skäras i klyftor och kärnhusen borttagas. De nedläggas i soppan när den kokat upp. Då grynen äro mjuka och äpplena falla sönder, passeras soppan. Sockret tillsättes och soppan får ett uppkok. Äggulorna och grädden vispas upp i soppskålen och soppan tillsätts under stark vispning. Den serveras med biscuit och krusbärssylt.

Rismjölspudding (f. 6 pers.). 1 lit. gräddmjölk, 1 hg. ris, 5 ägg, 6—8 bittermandlar, 1½ msk. strösocker. Till formen: 1½ kkp. strösocker, 2 msk. kokande vatten.

Beredning: Sockret brynes lätt i en tackjärnsanna, det kokande vattnet tillsättes och härmed beklädes en bleckform.

Mjölkens kokas upp, rismjölet ivispas och gröten får under flitig rörning å botten koka 10 min. hvarefter smeten upphålles att kallna. De uppvispade äggen, den skällade och rifna mandeln samt sockret tillsätts. Massan hälls i den beklädda formen, ett lock pålägges och pudlingen gräddas i vattenbad i ugn omkr. 1 tim.

Den uppstjälpes och serveras varm.